

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Anslag 2:4 Krisberedskap Uppföljning 2021

Redovisning av uppdrag i MSB:s
regleringsbrev för 2022

Anslag 2:4 Krisberedskap Uppföljning 2021

© Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
Enhet: Enhetens för finansiering av beredskapsutveckling

Kontaktperson: Sofie Cederquist
Tryck:

Publ nr: MSB1956 – april 2022
ISBN: 978-91-7927-266-1

Sammanfattning och samlad bedömning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) finansierar verksamhet hos myndigheter, kommuner, regioner, frivilliga försvarsorganisationer och forskningsutförare genom anslag 2:4 Krisberedskap. Syftet med finansieringen är att stärka samhällets samlade krisberedskap. Denna rapport omfattar exempel på åtgärder som vidtagits under 2021 och en samlad bedömning av åtgärdernas resultat. Under 2021 fördelades 1 270 452 tkr från anslag 2:4 Krisberedskap.

Hantering av pandemin har liksom 2020 tagit tid och resurser i anspråk och gjort att verksamhet har behövt anpassas eller i vissa fall ställas in eller senareläggas. Det är tydligt att det arbete som bedrivits tidigare liksom den förmåga och kunskap som har byggts upp det senaste året varit till nytta i den operativa hanteringen av pandemin samt att hanteringen i sig gjort att arbetet kommit ett steg längre. Det gäller till exempel länsstyrelsernas arbete med stöd och samordning i länen inom ramen för det sammanhållna projektet samt satsningar som gjorts på säker kommunikation såväl regionalt som lokalt. Här kan effekter ses på exempelvis kontinuitetshantering, lägesbildsrapportering, kommunikation, samverkan och ledning samt ökad kunskap för att möta informationspåverkan.

Med anledning av det aktuella säkerhetspolitiska läget kan nämnas att nio av tio avslutade projekt är inom områden som avser stärka civilt försvar eller både krisberedskap och civilt försvar. Dessa insatser bedöms ha ökat den samlade förmågan inom totalförsvaret.

Några goda exempel på projekt som berör både krisberedskap och civilt försvar är SMHI:s projekt *Robust väderproduktion i hela hotskalan med fokus på försvarets behov*, Skatteverkets och Valmyndighetens projekt för ett *Stärkt skydd av allmänna val* om att förebygga påverkan och kunna hantera angrepp samt Livsmedelsverkets projekt *Dricksvattenförsörjning under samhällsstörningar* om att bl.a. hantera utmaningar vid hybridkrigföring och höjd beredskap. Migrationsverkets avslutade *SÖM-projekt* har stärkt förutsättningarna att hantera den ökade flyktingströmmen från Ukraina. MSB har även bedrivit två projekt inom *kontinuitetshantering*, vilket har medfört att fler samhällsviktiga verksamheter har stärkt sin förmåga att fortsatt kunna bedriva verksamhet vid störningar i hela hotskalan.

MSB:s samlade bedömning är att även om pandemin begränsat möjligheten att bedriva verksamhet finansierad av anslag 2:4 Krisberedskap har det arbete som genomförts bidragit till en stärkt förmåga inom krisberedskap och civilt försvar.

Innehåll

1	INLEDNING	7
1.1	Uppdrag och avgränsningar	7
1.2	Genomförande.....	7
2	FÖRDELNING AV ANSLAGET	9
3	MEDEL TILL MYNDIGHETER	12
3.1	Inriktning för nya projekt 2020-2021	12
3.2	Genomförd verksamhet.....	13
3.3	Goda exempel	14
3.3.1	Hälsa- och sjukvård samt omsorg	14
3.3.2	Livsmedel inklusive dricksvatten	15
3.3.3	Ordning och säkerhet	16
3.3.4	Elektroniska kommunikationer och post.....	16
3.3.5	Generell förmåga	17
3.3.6	Totalförsvarsövning 2020 (TFÖ).....	18
3.3.7	Ledningsplatsåtgärder	19
4	MEDEL TILL LÄNSSTYRELSER	20
4.1	Genomförd verksamhet.....	21
4.1.1	Aktiviteter inom sammanhållna projektet	21
4.1.2	Totalförsvarsövning 2020	23
4.1.3	Investeringar för säkra kommunikationer.....	24
4.1.4	Länsstyrelsernas ledningsplatser	24
4.2	Effekter så långt	24
5	MEDEL TILL KOMMUNER	26
5.1	Genomförd verksamhet.....	26
5.1.1	Kommunernas arbete med civilt försvar.....	27
5.1.2	Ledningsplatsåtgärder på lokal nivå.....	28
6	MEDEL TILL REGIONER	29
6.1	Genomförd verksamhet.....	29
6.1.1	Regionernas arbete med krisberedskap	30
6.1.2	Regionernas arbete med civilt försvar	30
6.1.3	Ledningsplatsåtgärder på regional nivå	31
7	FRIVILLIGA FÖRSVARSGRUPPER	32
7.1	Uppdragsersättning	32
7.2	Insatser vid samhällsstörningar och övning	33
8	MEDEL TILL FORSKNING	35
8.1	Genomförd verksamhet.....	35
8.1.1	Kommunikation av pandemirelaterad forskning	36

8.1.2	Simulering av en betalningskris	36
8.1.3	Forskning om kärnenergiBEREDSKAP	36
8.1.4	Hur kan vi genomföra bättre övningar?	36
9	FORTSATT UTVECKLING AV ANSLAGSHANTERINGEN	38
9.1	Uppföljning och utvärdering	38
9.1.1	Utvärdering av Länsstyrelsernas Program för kontinuitet och resiliens	39
9.1.2	Utvärdering av TFÖ 2020	40
	BILAGA 1 TABELLER	41

1 Inledning

1.1 Uppdrag och avgränsningar

Enligt regleringsbrev för 2022 ska MSB redovisa goda exempel och en samlad bedömning av resultatet av de åtgärder som berörda myndigheter, kommuner, regioner, frivilliga försvarsorganisationer och forskningsutförare har vidtagit under 2021 med hjälp av finansiering från anslag 2:4 Krisberedskap. Myndigheten ska lämna redovisningen till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) senast den 29 april 2022.

De bedömningar MSB lämnar i den här rapporten baseras på den utveckling och de åtgärder som vidtagits med stöd av medel från anslag 2:4 Krisberedskap under år 2021. Bedömningarna ska inte uppfattas som en bedömning av samhällets krisberedskapsförmåga eller bedömning av risker och sårbarheter i det svenska samhället.

Uppföljningen avser endast bidrag från anslag 2:4 Krisberedskap anslagspost 5. Anslagsposterna 1 Viss internationell säkerhetsfrämjande och humanitär verksamhet, samt ap.2 Totalförsvarsprojekt i Gotlands län, berörs inte i den här rapporten.

1.2 Genomförande

Underlag för bedömningar kommer till stor del från de enkätsvar som aktörerna har lämnat som en del i den årliga uppföljningen av beviljade medel. MSB har gjort en översiktlig, kvalitativ analys av underlagen. De utvecklingsprojekt som myndigheter avslutat under 2021 har följts upp och utvärderats genom frågor om mål- och resultatuppfyllnad, prestationer, effekter, målgrupper, samverkan samt om åtgärderna har kommit till nytta vid en inträffad händelse eller övning.

En liknande uppföljning har gjorts av samtliga länsstyrelser för den ersättning som gått till deras stöd lokalt och regionalt samt av frivilliga försvarsorganisationer för uppdragsersättning. Uppföljningsenkäterna har också innehållit frågor om hur pandemin har påverkat den verksamhet som finansierats av anslag 2:4 Krisberedskap. Svarefrekvensen är liksom tidigare år hög. Samtliga länsstyrelser utom en har besvarat frågor om det sammanhållna projektet (95 procent), myndigheters utvecklingsprojekt är besvarade till 97 procent, och frivilligas uppdrag till 99 procent.

Kommuner har i uppdrag att årligen den 15 februari rapportera till länsstyrelserna hur ersättningen för arbetet med krisberedskap och civilt försvar enligt uppgifterna i LEH har använts. Varje länsstyrelse skickar kommunernas rapportering till MSB.

Eftersom MSB fått signaler om att kommunernas arbetsläge är ansträngt på grund av pandemin har MSB inte begärt in den årliga rapporteringen.¹

Underlaget till denna rapport bygger istället på intervjuer med kommuner som sker inom ramen för framtagande av ny överenskommelse för kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar från 2023. 14 kommuner har intervjuats.

Även regionerna har i uppdrag att årligen den 15 februari rapportera till MSB, Länsstyrelserna och Socialstyrelsen hur ersättningen för arbetet med krisberedskap och civilt försvar enligt uppgifterna i LEH har använts. Utifrån att MSB fått signaler om att regionernas arbetsläge är ansträngt på grund av den höga smittspridningen i samhällsviktiga funktioner har MSB medgett att regionerna kan skjuta fram den här rapporteringen tills den 2 maj 2022².

Underlaget till denna rapport bygger på de 10 av 21 regioner som lämnat in sin rapportering fram till mitten av februari 2022.

Inom ramen för framtagande av en ny överenskommelse för regionernas arbete med krisberedskap och civilt försvar från 2023, pågår en studie av hur regionerna arbetat med de uppgifter som specificerats i överenskommelsen 2018-2020 med revideringar till och med 2022³. I detta arbete har även ett urval regioner intervjuats, och denna rapport kommer att utvecklas med material baserat på dessa intervjuer. Sex regioner har intervjuats.

Bedömningen av den forskningsbaserade kunskapens effekter görs utifrån uppföljningar av varje forskningssatsning samt större oberoende utvärderingar som genomförts för vissa längre projekt och forskningsmiljöer.

¹ MSB 2021-13929

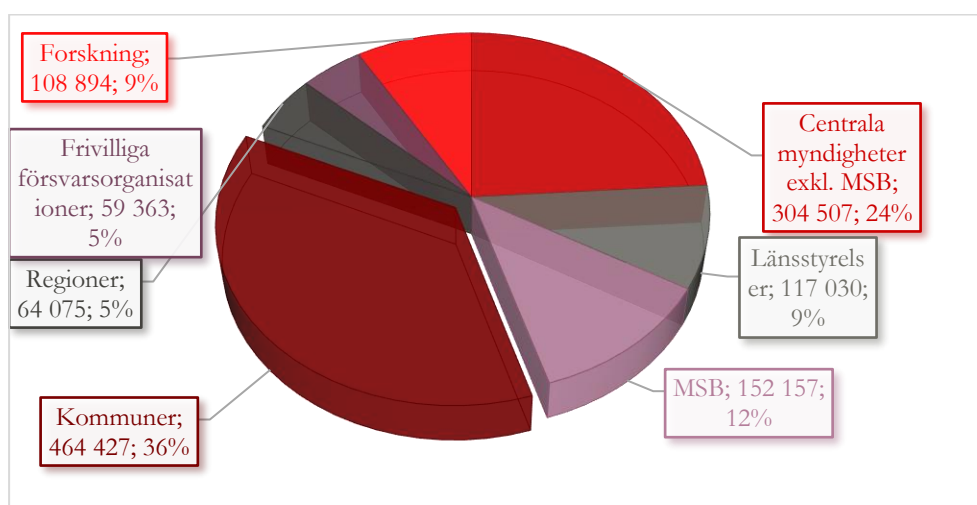
² MSB 2021-13930

³ MSB 2021-13778

2 Fördelning av anslaget

Anslaget fördelas till flera aktörer för att öka samhällets förmåga att hantera kriser och höjd beredskap.

Anslag 2:4 Krisberedskap har finansierat verksamhet om 1 270 452 tkr under år 2021, se tabell 1 i bilaga 1. En kort introduktion om vad de olika aktörerna beviljas medel för följer nedan.

Figur 1 Fördelning av anslag 2:4 Krisberedskap 2021, per aktörgrupp

Myndigheter⁴ kan varje år ansöka om medel till utvecklingsprojekt. Projekten ska syfta till att stärka samhällets samlade beredskap och förmåga att hantera allvarliga kriser och dess konsekvenser samt åtgärder som syftar till att stärka förmågan avseende civilt försvar. MSB söker medel för utvecklingsprojekt för aktörsgemensamma åtgärder, enligt samma principer.

I kapitel 3 ges exempel på utvecklingsprojekt som har genomförts under året.

Länsstyrelser kan söka medel för arbete med att stödja och samordna lokala och regionala aktörer i länen i det så kallade sammanhållna projektet och beviljas då medel för en period framåt. Ersättningen som beviljas ska motfinansieras av länsstyrelsen⁵.

Länsstyrelserna har också möjlighet att årligen ansöka om medel för vissa större investeringar eller visst stöd för omfattande planeringsinsatser vid internationella

⁴ Här avses de bevakningsansvariga myndigheter eller myndigheter med särskilt ansvar för krisberedskapen enligt bilaga förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap eller som har pekats ut efter särskilt beslut av regeringen eller av MSB.

⁵ Motfinansieringen innebär att länsstyrelsen måste lägga egna medel på åtgärder inom ramen för krisberedskap och civilt försvar som motsvarar det belopp som beviljas från anslag 2:4 Krisberedskap.

och nationella samverkansövningar. MSB fördelar även medel för drift och utveckling av länsstyrelsernas ledningsplatser.

I kapitel 4 redogörs för den verksamhet som länsstyrelserna har bedrivit för årets anslagsmedel med fokus på stöd lokalt och regionalt.

Kommuner får en årlig ersättning från anslaget för att stärka förmågan att hantera extraordinära händelser och upprätthålla en grundläggande förmåga till civilt försvar, i enlighet med uppgifter i lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). Ersättningsnivåerna regleras i överenskommelser⁶ mellan MSB och Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Kommunerna kan också ansöka om att få medfinansiering från anslaget för iordningställande och utveckling av ledningsplatser.

I kapitel 5 beskrivs den verksamhet som kommunerna har bedrivit för årets anslagsmedel.

Regioner får precis som kommunerna ersättning i enlighet med LEH och ersättningens nivå regleras i en överenskommelse⁷ mellan MSB och SKR. Ersättningen ska bidra till att minska sårbarheten i regionernas verksamhet, stärka förmågan att hantera krissituationer i fred och öka förmågan till civilt försvar.

Även regionerna kan ansöka om att få medfinansiering från anslaget för iordningställande och utveckling av ledningsplatser.

I kapitel 6 redovisas för verksamhet som regionerna har bedrivit för årets anslagsmedel.

Frivilliga försvarsorganisationer⁸ har möjlighet att ansöka om ersättning för uppdrag som syftar till att höja krisberedskapen i samhället och främja totalförsvaret. För att beviljas medel från anslaget ska uppdragen uppfylla de ändamål som regeringen fastställt för anslaget och vara förenliga med förordning (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet. MSB lämnar i huvudsak uppdrag inom utbildning, rekrytering och försvarsupplysning men också till uppdrag för att stärka förmågan inom civilt försvar.

I kapitel 7 redogörs för den verksamhet som organisationerna har bedrivit för årets anslagsmedel.

Forskning finansieras också av anslaget. MSB förmedlar medel via tematiska utlysningar där externa aktörer som universitet, högskolor eller forskningsinstitut kan ansöka om finansiering. Forskningen ska vara behovsriktad och möjlig att tillämpa i samhället. I kapitel 8 redogörs för den forskningsverksamhet som har bedrivits för årets anslagsmedel.

⁶ *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019-2022* (MSB 2018-09779) och *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar 2018-2020* (MSB 2018-05681)

⁷ *Överenskommelse om landstingens arbete med krisberedskap och civilt försvar 2019-2022* (MSB 2018-05682)

⁸ Se vilka organisationer som omfattas i bilagan till förordning (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet

Övriga medel som hanteras eller fördelas av MSB är kostnader för att bland annat arrangera större nationella samverkansövningar, skyddsrum och nationella förstärkningsresurser.

En förteckning över fördelningen återfinns i tabell 2b i bilaga 1.

3 Medel till myndigheter

Myndigheter ansöker om medel från anslaget för utvecklingsprojekt med syfte att öka samhällets beredskap för kriser och civilt försvar. MSB ansöker om medel enligt samma principer för utvecklingsprojekt för aktörsgemensamma åtgärder.

Bedömning

MSB:s bedömning är att myndigheternas utvecklingsprojekt har bidragit till att öka och utveckla förmågan att förebygga och hantera allvarliga kriser samt att skapa och stärka en grundläggande civil försvarsförmåga. Trots att pandemin har påverkat arbetet under året har den planerade verksamheten till stor del kunnat genomföras.

MSB bedömer utifrån uppföljningen av hur myndigheter hanterar pandemin att de satsningar som gjorts inom anslaget för att återuppta planeringen för civilt försvar även har stärkt förmågan att hantera fredstida kriser. En majoritet av projekten har också involverat aktörer från flera olika sektorer.

Under året har även utvecklingsprojekt bidragit till att fortsatt stärka förmågan hos aktörer att bl.a. kommunicera säkerhetskyddsklassificerade uppgifter.

Trenden att projekt nu resulterar i konkreta beredskapshöjande åtgärder, jämfört med kunskapsinhämtning eller andra förutsättningskapande åtgärder, fortsätter. En betydande andel av medlen går till investeringar. En förstärkt finansiering till flera myndigheter genom totalförsvarspropositionen gör att projekt finansierade med anslag 2:4 Krisberedskap i mindre utsträckning riskerar att användas för grundläggande åtgärder inom eget ansvar.

Även om effekten på lång sikt är svårare att mäta lägger projektens resultat en viktig grund för förmågeutveckling framförallt genom att etablera samverkan, som är en central del i den svenska civila beredskapen.

År 2021 har anslaget finansierat 180 utvecklingsprojekt hos 23 myndigheter (exkl. länsstyrelser) för 328 354tkr, se tabell 2a i bilaga 1 för anslagets fördelning per aktör och tabell 3 för samtliga projekt som avslutades 2021.

3.1 Inriktning för nya projekt 2020-2021

Regeringens proposition avseende totalförsvaret 2021-2025 (prop. 2020/21:30) ger en politisk inriktning och medel för att myndigheterna under kommande år ska kunna öka takten i uppbyggandet av det civila försvaret. Anslag 2:4 Krisberedskap kan både förstärka och komplettera denna utveckling genom olika samverkansprojekt inom såväl civilt försvar som krisberedskap.

MSB tar fram en inriktning för projekt finansierade av anslaget. För nya projekt som startade år 2021 gäller samma inriktning som 2020. Den har liksom tidigare år tagits fram med utgångspunkt i den nationella risk- och förmågebedömningen (NRFB) som i sin tur bland annat bygger på myndigheternas lämnade risk- och sårbarhetsanalyser (RSA)⁹.

Under 2021 har en ny inriktning för perioden 2022-2023 tagits fram. De utvecklingsområden och förslag till åtgärder som är prioriterade i inriktningen utgår även denna från analyser i NRFB. Andra ingångsvärden är bl.a. planeringsinriktning och regeringsuppdrag som främjar och utvecklar en sammanhängande planering för totalförsvaret.

I inriktningen för 2022-2023 finns även två områden med framtagna projektmallar där MSB erbjuder myndigheter särskilt stöd i form av nätverksträffar och utarbetat stödmaterial. Dessa projekt gäller samarbete med frivilliga försvarsorganisationer och ökad samverkan med näringslivet.

3.2 Genomförd verksamhet

Under 2021 avslutades 87 projekt, se bilaga 1 tabell 3. Redovisningen i det här kapitlet bygger främst på information från de projekten.

Av de avslutade projekten avser 82 procent både krisberedskap och civilt försvar, vilket även ligger i linje med formulering i regeringsuppdraget *Handlingskraft*¹⁰ om att samordning av åtgärder som vidtas inom civilt försvar och krisberedskap kan bidra till att effekterna blir ömsesidigt förstärkande.

Myndigheterna har i 77 procent av de avslutade projekten angett att projektet i hög eller mycket hög grad uppnått målen som ställdes upp vid ansökan. Det är samma andel som vid förra årets mätning. Med några enstaka undantag uppger samtliga avslutade projekt att resultatet kommer att införlivas i den ordinarie verksamheten.

För en majoritet av de avslutade projekten bedömer projektansvarig myndighet att arbetet har bidragit till en stärkt förmåga inom den egna eller i en annan sektor. Knappt hälften av projekten har bidragit till stärkt förmåga i länet eller kommunen, se tabell A nedan. Andra målgrupper är exempelvis Försvarsmakten, Rakelanvändare eller hela samhället.

Vilken målgrupp/ers förmåga stärks genom projektet?	Fördelning (%)
Sektorns förmåga	65%
Länets förmåga	48%
Kommuners förmåga	48%
Regioners förmåga	42%

⁹ Inriktning anslag 2:4 Krisberedskap 2020-2021, MSB 2019-06128

¹⁰ Handlingsplan för att främja och utveckla en sammanhängande planering för totalförsvaret 2021-2025, 2021-08-27 FM2021-I 7683:2, MSB2020-I6261-3

Näringslivets förmåga	22%
Frivilligorganisations förmåga	26%
Annan	23%

Tabell A Andel projekt som stärkt förmågan hos aktörer inom respektive målgrupp

Utav projekten har 89 procent resulterat i kunskapsspridning och informationsutbyte mellan samverkande aktörer och 81 procent uppger att kontakter stärkts mellan samverkande aktörer. Annat som anges är exempelvis att bygga förtroende och tillit parterna emellan (djupare perspektiv till alternativet stärkta kontakter) och att projektet har skapat grund för gemensamma prioriteringar och åtgärder. Se tabell B nedan.

Över hälften har etablerat nya kontakter med samverkande aktörer. Det är därmed en rimlig slutsats att samverkan och samordning stärkts, vilka är två viktiga medel för att uppnå hög effektivitet, se vidare under 9.1 Uppföljning och utvärdering.

Vad har samverkan mellan partners i projektet resulterat i?	Fördelning (%)
Stärkta kontakter mellan samverkande aktörer	81%
Etablering av nya kontakter med samverkande aktörer	58%
Kunskapsspridning och informationsutbyte mellan samverkande aktörer	89%
Gemensamma prioriteringar för att förebygga och hantera kriser	28%
Gemensamma åtgärder för att förebygga och hantera kriser	34%
Annat, exempelvis	17%

Tabell B Andel projekt som nått respektive resultat

De projekt som startade mellan 2018-2019 avser främst antingen åtgärder för funktionalitet och kontinuitet i samhällsviktig verksamhet och kritisk infrastruktur eller åtgärder för att stärka samverkan och ledning. Projekt som startade 2020-2021 syftade till en övervägande del till att öka förmågan till aktörsgemensam hantering i gråzon och höjd beredskap.

3.3 Goda exempel

Nedan följer exempel på projekt som avslutats under 2021 inom några av de sju prioriterade områdena där innehåll och resultat beskrivs närmare. Områdena är hälso- och sjukvård samt omsorg, livsmedel inklusive dricksvatten, skydd och säkerhet, kommunikation samt generell förmåga.

3.3.1 Hälso- och sjukvård samt omsorg

Den pågående pandemin har av uppenbara skäl haft en särskilt stor påverkan på möjligheterna för myndigheter inom hälso- och sjukvårdssektorn att genomföra påbörjade och planerade utvecklingsprojekt. Ett antal projekt har dock kunnat slutföras under året, däribland Folkhälsomyndighetens projekt *Stärka kommunernas beredskap att hantera objektburen smitta*. Inom projektet har en vägledning om

beredskap för, och hantering av, objektburen smitta utarbetats och ett webinarium har anordnats. På seminariet deltog ett stort antal personer från målgrupper och intressenter (ca 740 personer) och i utvärderingen av seminariet framgick att många hade fått med sig nya kunskaper gällande hur fall av objektburen smitta ska utredas. Vägledningen och inspelningen av webinariet kommer fortsatt finnas tillgänglig på Folkhälsomyndighetens webbplats.

MSB har genom Folkhälsomyndigheten medfinansierat EU-projektet *Joint Action Strengthened International Health Regulations and Preparedness in EU* som syftar till att öka Europas skydd mot hälsohot genom stöd för implementering av det internationella hälsoregementet (IHR). IHR bygger på ett nationellt och internationellt samarbete för att så tidigt som möjligt upptäcka och begränsa spridningen av smittsamma sjukdomar och ämnen som kan utgöra ett internationellt hot mot människors hälsa. De kontakter och forum som stärkts och utvecklats under projektet har utgjort en plattform för dialog och kunskapsutbyte under pandemin. Kunskap och metodbeskrivningar avseende laboratorieanalys av SARS-CoV-2 har delats mellan länder och aktörer genom projektet.

3.3.2 Livsmedel inklusive dricksvatten

För att säkerställa tillgången på dricksvatten till både människor och livsmedelsproduktion har ett flertal utvecklingsprojekt finansierats av anslaget de senaste åren. Nedan beskrivs två sådana projekt, samt ett inom livsmedelsförsörjning.

I projektet *Dricksvattenförsörjning under samhällsstörningar* har utbildning genomförts med deltagande av de 31 största/viktigaste dricksvattenproducenterna i Sverige (30-nätverket). Under 2021 har en undersökning av målgruppens egna bedömda kunskapsnivå gjorts för att bedöma effekt på det fortsatta arbetet. Utifrån deras egen bedömning anger samtliga att de fått en ökad insikt om betydelsen av och utmaningarna i hybridkrigföring och höjd beredskap, samt en bild av vilka utmaningar deras organisation står inför.

På frågan om utbildningens betydelse för det fortsatta arbetet anger samtliga att den haft betydelse varav nära 80 procent mycket stor betydelse. De insikter och behov som är ett resultat av utbildningen har delgetts samtliga länsstyrelser. Detta underlag används också i framtagande av "Handbok för arbetet med krisberedskap och civilt försvar för dricksvattenproducenter".

Projektet *Dricksvattenkemikalier* har resulterat i en nationell kartläggning av dricksvattenkemikalier samt en lista med förslag till åtgärder som förväntas öka uthålligheten i svensk dricksvattenförsörjning i fredstid och under höjd beredskap. Livsmedelsverket har även tilldelats två regeringsuppdrag, vilket innebär fortsatt arbete med kemikalier till vattenrening. Även Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, MSB, SGU, länsstyrelserna, kemikaliebolagen, Svenskt Vatten och SKR arbetar numera aktivt med frågan tack vare projektet.

Projektet *Livsmedelsförsörjning* avslutades i förtid eftersom huvudaktiviteterna inte kunnat genomföras som planerat p.g.a. restriktioner under pandemin samt att Livsmedelsverkets regeringsuppdrag 2021 tog vid. En pilotworkshop genomfördes i december 2019 med stöd av Förvarshögskolan för Samrådsgruppen för krisberedskapsplanering av livsmedelsförsörjning (SKAL).

Rapporten "Trygg livsmedelsförsörjning- Lärdomar från corona-pandemin till och med hösten 2020¹¹" togs fram inom ramen för detta projekt. Pandemin har ökat medvetenheten i näringslivet om sårbarheterna i livsmedelskedjan, särskilt vad gäller transportstörningar och försenade leveranser men även tillgång till personal. Lägesrapporteringen under pandemin har också ökat förståelsen för vilka aktörer som behöver bidra till rapporteringen och vilka frågor som är viktiga att ställa.

3.3.3 Ordning och säkerhet

Migrationsverket har i samverkan med ett stort antal aktörer bl.a. Röda korset, Civilförsvarsförbundet samt lokala och regionala myndigheter tagit ett första steg mot att skapa beredskap för att hantera en presumtiv migrantsituation genom projektet *Samhällsberedskap vid ökat antal migranter (SÖM-projektet)*. SÖM-projektet ledde delvis till att Migrationsverket tidigt gick ut och informerade i WIS och i samverkanskonferenser om situationen i Ukraina. Projektet visade även på samverkansstrukturen som blir central i en sådan här händelse.

Projektrapporterna bidrog till perspektiv- och systemförståelse som är till nytta idag och rapporterna har efterfrågats av både externa aktörer och internt inom Migrationsverket. SÖM-projektet berörde även innehållet i massflyktsdirektivet och huvuddelen av det som projektet påvisade är giltigt idag.

SMHI:s projekt *Robust väderproduktion i hela hotskalan med fokus på försvarets behov* har innefattat prioritering av produkter, förslag till gemensamma mål och arbetspunkter inom beredskap för Förvarsmakten och SMHI samt genomförda övningar och workshops. Projektet har gett förutsättningar för arbete med robustare produktionskedjor och för effektivare samverkan med Förvarsmakten.

3.3.4 Elektroniska kommunikationer och post

Här beskrivs två av Post- och telestyrelsens (PTS) avslutade projekt.

I projektet *Identifiera och hantera informationspåverkan för stadsnät* har en vägledning tagits fram och utifrån denna har digitala utbildningstillfällen anordnats med högt deltagande. Stadsnätsföreningen har genom en deltagarenkät fått bekräftelse på att kunskapen hos målgruppen om informationspåverkan har ökat efter att dessa tagit del av såväl utbildning som vägledning.

Genom projektet *Etablering av operativ säkerhetsfunktion i Sunet* har förmågan att möta avancerade angripare mot högskolesektorn förstärkts och även nyttjats i

¹¹ (FOI-R--5120--SE, ISSN 1650-1942)

samverkan med andra myndigheter. Processer och metoder för effektiv omvärldsbevakning utifrån ett risk- och sårbarhetsperspektiv har snabbat upp detektionsgraden av sårbarheter och initial bedömning av intrångsförsök. Ett reaktivt förhållningssätt har bytts till ett mer förebyggande och inkluderande arbete med anslutna organisationer och samverkansformer.

3.3.5 Generell förmåga

Alla utvecklingsprojekt finansierade med anslaget passar inte att beskrivas inom något av de prioriterade områdena. Nedan följer några exempel på projekt som avser en mer generell förmåga.

Skatteverket bedriver sedan 2020 tillsammans med Valmyndigheten projektet *Stärkt skydd av allmänna val*. Valmyndigheten bedömer att projektet har bidragit till att utveckla och stärka myndighetens förmåga att agera som ett centralt sammanhållande nav för valsäkerhet inom valadministrationen.

Projektet syftar till att utveckla metoder och manualer, utbilda och stödja valadministrationen (kommuner, länsstyrelser och utlandsmyndigheter) och ett antal centrala myndigheter för att stärka skyddet av valen 2022. Valmyndigheten har fått tydliga indikatorer på att de omfattande utbildningsinsatser som genomförts inom ramen för projektet har fått effekt, genom uppdaterade och stärkta upphandlingsunderlag och verksamhetsskyddsanalyser på såväl lokal som regional nivå.

Inför arbetet med att utveckla Rakel Generation 2 har Trafikverket i samverkan med MSB och andra berörda myndigheter slutfört projektet *Förberedelser för ett utvecklat robust och säkert kommunikationssystem*. Inom projektet har berörda aktörers krav på systemet identifierats, alternativa lösningar studerats och olika krav och möjliga lösningar testats i praktiken. Arbetet tas vidare genom ett gemensamt regeringsuppdrag till MSB och Trafikverket att planera och förbereda för vidare utveckling och etablering av Rakel Generation 2.

Två projekt inom kontinuitetshantering har genomförts av MSB, dels *Mötesplats kontinuitetshantering* med ett stort antal deltagare från offentlig och privat sektor, dels *Kontinuitetsbantera mera* som innehåller kommunikationskampanjer riktade till offentlig sektor respektive till företag. De långsiktiga effekterna förväntas vara att fler samhällsviktiga verksamheter stärker sin förmåga att bedriva fortsatt verksamhet vid störningar i hela hotskalan och att privat-offentlig samverkan sker i arbetet.

På EU-nivå har MSB bedrivit projektet *ESA SSA* som lagt en grund till förmågehöjning inom rymdsäkerhetsområdet och utveckling av nya rymdvädersatelliter. På så sätt förbättras förmågan att på nationell och på EU-nivå, hantera konsekvenser av händelser som sker eller har sitt ursprung i rymden, exempelvis allvarliga solstormar, fallande asteroider eller satelliter ur kurs.

I projektet *WIS, stärka aktörernas förmåga att sprida och lagra information från WIS på ett korrekt sätt* har utveckling av en rad nya funktioner gjorts av MSB i samarbete med samordningsforum WIS¹² och Riksarkivet. Detta kommer bland annat att underlätta aktörernas förmåga att följa upp hanteringen av inträffade händelser.

Projektet *Samlat stöd för systematisk övningsverksamhet* har genomförts under en fördjupningsperiod inom ramen för den nationella strategin för systematisk övningsverksamhet. Projektet har bland annat levererat koncept för nya arbetsmetoder och underlag för en ny webutbildning. Arbetet har gjorts av MSB i samverkan med extern referensgrupp och nationellt forum för inriktning och samordning av övningar (NAFS). Genomförda aktiviteter har fått mycket positiv respons från målgruppen.

3.3.6 Totalförsvarsövning 2020 (TFÖ)

Flera myndigheter beviljades anslagsmedel under perioden 2019-2021 för planering, genomförande och utvärdering av totalförsvarsövningen 2020 (TFÖ). Delar av övningen har genomförts under 2021 med justerade upplägg med anledning av pandemin. MSB har erbjudit myndigheterna att omfördela medel till egen övning mot målen i TFÖ, vilket tre har gjort.

I syfte att stödja regionala och lokala aktörer i erfarenhetshanteringen av pandemin och i fortsatt totalförsvarsutveckling, genomförde MSB och Försvarsmakten ett webbaserat seminarium. Seminariets innehåll bygger på lärdomar från tidigare övningstillfällen i TFÖ 2020 och från den skarpa hanteringen av pandemin.

Under hösten 2021 genomfördes ett av två kvarvarande övningstillfällen som omfattade lokala och regionala aktörer i mellersta Sverige. Det andra kvarvarande övningstillfället, som omfattade aktörer i Västsverige, ställdes in med anledning av pandemin. Den övningsaktivitet som avsåg att öva bevakningsansvariga myndigheter i nationell samverkan och samordning (övningsaktivitet 4) har omarbetats till ett distribuerat övningsunderlag och delgivits deltagande aktörer. Underlaget har under 2021 använts av flera aktörer, som grund för planering och genomförande av egen övningsverksamhet. En fältövning baserats på förberedelserna till övningsaktivitet 3 har också genomförts. Därmed har samtliga övningsmoment i TFÖ 2020 på olika sätt omsatts i praktisk övningsverksamhet.

Övningen har bland annat resulterat i nya samverkansstrukturer inom och mellan sektorer samt utvecklade rutiner för stabs- och lägesbildsarbete. Erfarenheter från övningen har kommit till nytta i pandemin, exempelvis har responstiden förkortats tack vare att man i förväg övat samverkan, prioriteringar, juridik/lagstiftning etc. Även den ökade signalskyddsförmågan har använts både under hanteringen av pandemin samt vid evakueringen av lokalanställda från Afghanistan i augusti 2021.

Utvärdering av TFÖ 2020 beskrivs under 9.1.2

¹² Forumet består av ett tjugotal användare från länsstyrelser, regioner, kommuner och centrala myndigheter.

3.3.7 Ledningsplatsåtgärder

Bevakningsansvariga myndigheter kan ansöka om ekonomiskt stöd för vissa ledningsplatsåtgärder. Vid beviljad ansökan finansieras halva kostnaden från anslaget och resterande kostnad av myndigheten själv.

Under året har 49 913 tkr av anslaget gått till åtgärder för aktörsgemensam ledning, att jämföra med 31 246 tkr under 2020. Den ökade kostnaden 2021 beror på en ökad satsning på skyddade ledningsplatser samt utveckling av konceptet *mobil ledningsplats*.

Ett flertal planerade beslut för 2021 har skjutits fram till kommande år på grund av pandemihanteringen som inneburit att aktörer i vissa fall inte kommit vidare i sin interna beslutsprocess gällande aktuellt ledningsplatsprojekt. Det har även varit svårt att planera in fysiska möten som varit nödvändiga för att komma vidare i planeringen för vissa projekt p.g.a. hantering av skyddsvärd information.

Stödet har förbättrat förmågan att leda och samverka på central nivå vid tre bevakningsansvariga myndigheter. Därutöver har MSB stöttat två samverkanscentraler där olika aktörer samverkar under året. Pandemin har inneburit att många av ledningsplatserna har nyttjats i utökad omfattning och personal har utvecklat sin förmåga att arbeta i stab.

Under 2021 har arbetet med att utveckla konceptet *mobil ledningsplats* fortsatt med hög prioritet. Även en övning har genomförts. Konceptet omfattar en flyttbar tekniknod som tillsammans med arbetsplatser i tillfälliga arbetslokaler skapar förutsättningar för aktörer att leda verksamhet och samverka med andra aktörer över hela hotskalan. Det primära syftet med konceptet är att på ett effektivt sätt och i ett högt tempo kunna stödja civila aktörers arbete med att skapa alternativa ledningsplatser.

4 Medel till länsstyrelser

Länsstyrelserna tilldelas medel från anslaget för att stödja och samordna kommuner, regioner och andra aktörer i länen kring utvecklingen av krisberedskap och civilt försvar. De kan också ansöka om medel i samband med större samverkansövningar och för större investeringar.

Bedömning

MSB:s bedömning är att länsstyrelsernas arbete under år 2021 till stor del har påverkats av pandemin, men att länets förmåga trots detta har utvecklats och stärkts i och med hanteringen av densamma.

Rutiner avseende samverkansmöten, delning av lägesbilder, kontinuitetshantering, kriskommunikation och andra delar inom det geografiska ansvarsområdet har prövats och vidareutvecklats efterhand. Andra aktiviteter har fått stå tillbaka eller ställts in, bland annat aktiviteter kopplade till planläggning av civilt försvar, liksom övningar. Utbildningar har i stor utsträckning kunnat genomföras, men delvis i annan form än planerat.

MSB gör bedömningen att den verksamhet som bedrivits genom projektet med finansiering från anslag 2:4 Krisberedskap fram till och under år 2021 förutom att ha bidragit till en mer effektiv hantering av pandemin, även har förbättrat förutsättningarna att hantera andra händelser som översvämningar, skogsbränder och effektbrister i elsystemet. Samverkansförmågan har även prövats och stärkts genom regionala övningar.

Länsstyrelserna har beviljats 70 557 tkr år 2021 i projektbidrag. Av dessa har 49 622 tkr förmedlats genom det så kallade sammanhållna projektet 2019-2022, vilket avser stöd till och samordning av aktörerna i länen. Arbetet bedrivs under en fyraårsperiod som ett sammanhållet projekt inom sex områden¹³. Bidraget för detta projekt motfinansieras av länsstyrelserna själva¹⁴. Övriga projektbidrag har bland annat avsett kvarvarande aktiviteter i *Totalförsvarsövning 2020 (TFÖ 2020)*, utvärdering, planering inför övningen *Barents Rescue 2022* samt *Etablering av tvåfaktorsinloggning på länsstyrelserna* som är en vidareutveckling av tidigare *Program för kontinuitet och resiliens* som i övrigt avslutades 2020. Utvärdering av PKR-projektet beskrivs under 9.1.1.

¹³ Analys och planering, planläggning (civilt försvar), geografiskt områdesansvar samt samverkan och ledning, utbildning och övning, säkra kommunikationer och rapportering samt stärkt säkerhetsskydd.

¹⁴ Motfinansieringen innebär att länsstyrelsen lägger egna medel på åtgärder inom ramen för krisberedskap och civilt försvar som motsvarar det belopp som används från anslag 2:4 Krisberedskap.

Utöver projektmedlen har anslaget 2021 finansierat 21 756 tkr för drift av länsstyrelsens skyddade ledningsplatser och ytterligare 24 717 tkr har finansierat utvecklingen av ledningsplatserna. Se fördelning av medel i tabell 4 i bilaga 1.

Det här kapitlet bygger främst på information från länsstyrelsernas årliga uppföljning av genomförd verksamhet. Där framgår att förmåga som byggts upp inom sammanhållna projektet har kommit till nytta vid inträffade händelser och övningar under året och att dessa i sin tur medfört ytterligare förmågeutveckling.

4.1 Genomförd verksamhet

Alla länsstyrelser gör koppling mellan utvecklingsarbetet och hantering av pandemin. Pandemihanteringen med det mycket omfattande och långvariga stabsarbetet har bidragit till att länets aktörer tagit ett stort kliv framåt i utvecklingen inom krisberedskap. Erfarenheterna har skapat en trygghet i samverkan då aktörerna fått god kännedom om arbetsgång och rutiner.

Erfarenheterna har även underlättat omvärldsbevakning och beredskapsförberedelser kopplat till en försämrad säkerhetspolitisk utveckling i Sveriges närområde under perioden. Utvärderingar i länen av pandemihanteringen har under året använts för att modifiera och förfina rutiner och arbetssätt.

Länsstyrelserna återkommer i uppföljningen till betydelsen av att implementera *Gemensamma grunder för samverkan och ledning*¹⁵ för att förbättra förmågan att agera samordnat vid kris.

4.1.1 Aktiviteter inom sammanhållna projektet

Det sammanhållna projektet pågår 2019-2022 och kommer därefter att förlängas med ytterligare ett år 2023 med kompletterade mål. Projektet innehåller nedanstående områden.

4.1.1.1 Analys och planering

Inom område analys och planering, lyfts särskilt arbete med identifiering av samhällsviktig verksamhet och stöd för kontinuitetshantering fram som viktiga aktiviteter under året. Det har gjort kommunerna bättre rustade att hantera pandemin och motstå andra samhällsstörningar. Andra aktiviteter som genomförts är planering inför säsongsrelaterade risker under sommarhalvåret med avseende på skogsbrandsrisk, personalförstärkning och vattenförsörjning.

Under året har länsstyrelserna arbetat med kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) genom att fortsätta uppföljningen av resultat och behov av åtgärder från rapporteringen 2019 och utveckla metodik och samverkan inför kommande RSA-rapportering 2023. Några län har genomfört fördjupade analyser inom t.ex. kommunalteknisk försörjning. Andra har gett metodstöd för att identifiera samhällsviktig verksamhet och för kontinuitetshantering. Flera

¹⁵ <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/krisberedskap--civilt-forsvar/samverkan-och-ledning/gemensamma-grunder-for-samverkan-och-ledning-vid-samhallsstorningar/>

länsstyrelser lyfter att kommunernas RSA-arbete har utvecklats och att fler nyckelpersoner i kommunerna engagerar sig i frågor runt hotbild och RSA.

Under året har allt fler länsstyrelser ökat samverkan med frivilliga försvarsorganisationerna, i flera län har även kommunerna varit delaktiga i arbetet. Exempelvis har frivilliga engagerats i samband med vaccinationskampanjen under pandemin.

4.1.1.2 Planläggning

Planläggning innebär främst stöd för planering av krigsorganisation. Länsstyrelserna har återupptagit arbetet och under året genomfört kompetensutveckling och flera län har startat arbetsgrupper. Verksamheten hos kommunerna har dock fått stå tillbaka även under 2021. Samtidigt har pandemin medfört viktiga erfarenheter från arbetet med stabsorganisation och effekterna ute i verksamheterna, som ger underlag till fortsatt arbete med krigsorganisationen. En ökad insikt och intresse för uppgiften har också skapats hos en större del i den kommunala organisationen.

4.1.1.3 Geografiskt områdesansvar samt samverkan och ledning

Inom det geografiska områdesansvaret sker förberedelser för att gemensamt hantera allvarliga störningar, vilket bland annat omfattar rapportering av lägesbilder, samverkansformer, kriskommunikation m.m. Här har länsstyrelserna återgett många genomförda åtgärder.

Alla länsstyrelser utom en, har angett att de kan se effekter av årets arbete med ledning och samverkan på lokal och regional nivå. Effekter av aktiviteterna har också förstärkts av pandemihanteringen. Några länsstyrelser lyfter att erfarenheterna också tydliggjort kvarstående brister, som de behöver ta om hand.

I princip alla länsstyrelser har arrangerat beredskaps- och totalförsvarsdagar samt workshops eller webinarier med olika teman. De har utvecklat metodik för stabsarbete och lägesrapportering. De flesta har regelbundna möten med kommunernas beredskapssamordnare. De har nätverk för kriskommunikatörer och har genomfört aktiviteter om informationspåverkan och desinformation. I några län finns planer för hur kriskommunikation ska spridas när de vanliga kanalerna inte fungerar. Stöd har getts till kommunernas genomförande av krisberedskapsveckan. Möten om förberedelser inför säsonsberoende händelser som höga vattenflöden och skogsbränder har genomförts. I flera av aktiviteterna deltar också andra aktörer som centrala myndigheter (inklusive Försvarsmakten), näringsliv och frivilligorganisationer.

4.1.1.4 Utbildning och övning

Länsstyrelserna ska bedriva kompetensutveckling och övningsverksamhet för kommuner och regioner, men också ge dem stöd för att hålla egna utbildningar och övningar för sina organisationer. Trots pandemin har flera utbildningar och en

del mindre övningar kunnat genomföras. Kunskapsområden som blivit bättre genom utbildningarna är bland annat stabsmetodik för stabschefer, hantering av SMHI:s nya konsekvensbaserade vädervarningssystem, bemötande av påverkanskampanjer kopplat till vaccinationer under pandemin. Genom gränsräddningsrådet i Dalarna och Värmland och fylken på norska sidan har den regionala samverkan med Norge utvecklats genom en gemensam övning. Ett annat exempel på övning är ordonnansövningen Matteus där flera länsstyrelser i deltog med frivilliga försvarsorganisationer för att hantera samverkan vid störda kommunikationer.

4.1.1.5 Säkra kommunikationer och rapportering

Länsstyrelserna ska verka för att aktörerna kan lägesrapportera i webbaserat informationssystem (WIS och RAKEL) samt använda det system som länsstyrelserna köpt in för säkra kommunikationer. Exempel på verksamhet är årliga utbildningar, månadsvisa funktionsövningar, eller återkommande test för användning.

Kommunikationssystemen WIS och RAKEL har använts löpande i hanteringen av pandemin. Det har också använts vid händelser som snöstorm där god samverkan var av stor vikt och användande av WIS var nödvändigt för inrapportering.

Införandet av systemet för säkra kommunikationer ("Signe") har dragit ut på tiden på grund av pandemin. Vartefter det installeras ger länsstyrelserna utbildning och stöd till signalskyddsorganisationerna. Flera länsstyrelser kan nu kommunicera med kommuner och regionen på ett säkert sätt och har nätverk inom signalskydd. Systemet har använts i pandemihanteringen och har även underlättat planeringen för hantering av effektbrist i elsystemet (Styrel).

4.1.1.6 Stärkt säkerhetsskydd

Länsstyrelserna ska ge stöd till kommunerna att ta fram säkerhetsskyddsanalyser och planer. De flesta länen har nu etablerat nätverk för säkerhetsskyddsfrågor. Under året har främst digitala möten genomförts vilket begränsat verksamheten även om en del utbildningar har ägt rum. Medvetenheten och kunskapen på lokal nivå har ökat och kommunerna arbetar nu med sina säkerhetsskyddsanalyser.

4.1.2 Totalförsvarsövning 2020

Under året har ett antal län genomfört den övningsaktivitet de fick skjuta upp 2020 på grund av pandemin. I några fall har underlag och scenario från TFÖ också använts i andra övningar under året. Utvärdering av erfarenheterna har skett av flera länsstyrelser.

Även om övningen inte kunnat genomföras som planerat har förberedelserna och de delar som har kunnat övas, medfört att frågor runt höjd beredskap och krig lyfts upp på agendan för kommuner m.fl. I princip alla länsstyrelser nämner ökade kunskaper hos deltagarna som en effekt som syns på kort sikt. Kunskapen leder till förståelse för förhållanden och roller vid höjd beredskap vad gäller lagstiftning,

kommunikation, ansvar m.m. I vissa fall har erfarenheterna lett till beslut i länen om fortsatt utveckling för att hantera hotskalan kris, gråzon och höjd beredskap/krig. Länsstyrelser har lyft att material och metod från TFÖ kan användas i fortsatt arbete på lokal och regional nivå.

4.1.3 Investeringar för säkra kommunikationer

Länsstyrelserna har inom ramen för *Program för kontinuitet och resiliens* under perioden 2018-2020 stärkt förmågan hos såväl länsstyrelserna som andra aktörer genom en rad delprojekt och aktiviteter. MSB har finansierat tre delprojekt under perioden med sammanlagt 120 122 tkr. Under 2021 har en särskild utvärdering av programmet och dess resultat genomförts. På grund av restriktioner under coronapandemin var länens förmåga att ta emot och etablera lösningen begränsad. Denna förmåga uppnåddes genom att projektet förlängdes till och med 2021.

Projektet har utbildat lärare som regionalt kan utbilda i hanteringen av signalskyddsutrustning. Varje länsstyrelse har genomfört regionala utbildningar i signalskydd. Utbildningsinsatser är centrala för att kunna utöka och vidmakthålla en regional signalskyddsorganisation och för att få ta del av Signe måste mottagaren uppfylla särskilda säkerhetsskydds krav.

4.1.4 Länsstyrelsernas ledningsplatser

MSB ansvarar för drift och förvaltning av länsstyrelsernas ledningsplatser och arbetar för att säkerställa en hög och likartad ledningsförmåga genom förvaltning och utveckling av länsstyrelsernas ledningsplatser. År 2021 har 21 756 tkr gått till drift av länsstyrelsernas skyddade ledningsplatser att jämföra med 16 390 tkr 2020, vilket beror på ökade driftskostnader. Utöver det har ledningsplatserna utvecklats för 24 717 tkr jämfört med 18 955 tkr 2020. Den högre kostnaden 2021 beror på ökad satsning på länsstyrelsernas ledningsplatser, bland annat genom utvecklingsarbeten för att utforma nya funktioner och förmågor.

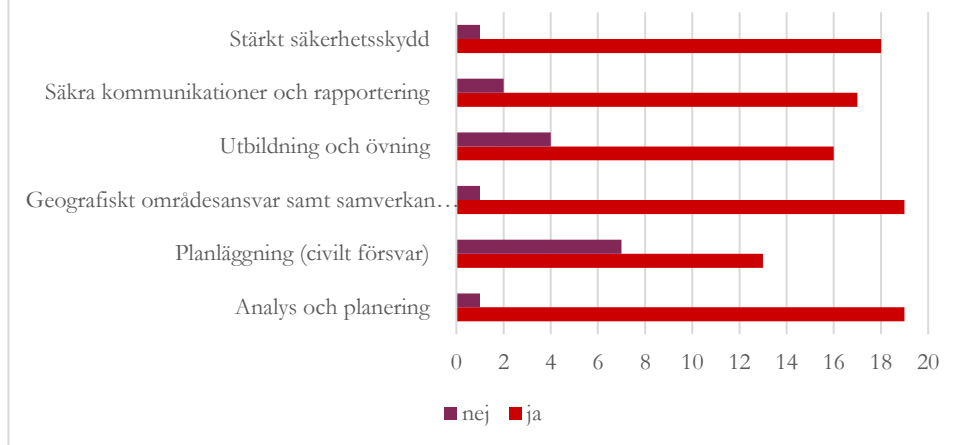
Under året har ökad förmåga uppnåtts genom ett antal utvecklingsprojekt däribland höjd förmåga att kommunicera skyddsvärd information. Under 2021 har en ledningsplats omlokaliseras och nya lokaler tagits i drift.

4.2 Effekter så långt

Länsstyrelserna har i uppföljningen fått lyfta sina viktigaste åtgärder och redogöra för eventuella effekter inom varje verksamhetsområde samt bedöma sin måluppfyllelse. Alla länsstyrelser rapporterar att de kan se effekter av den verksamhet som genomförs inom samtliga områden.

En länsstyrelse beskriver till exempel att projektplanen och finansieringen av det sammanhållna projektet möjliggör den sammanhållna utvecklingen i länet. Det är tack vare denna 2:4-finansiering som länsstyrelserna kan vara drivande och utveckla samverkansformerna vilket ger förutsättningar att tillsammans i länet arbeta före en samhällsstörning.

Kan ni redan nu se några effekter av prestationerna ni åstadkommit så här långt?

Figur 2 Antal länsstyrelser som anger att de redan nu ser effekter, per område

5 Medel till kommuner

Kommunerna får årligen ersättning för att stärka sin förmåga att hantera extraordinära händelser och upprätthålla en grundläggande förmåga till civilt försvar. Bidrag ges också till utveckling av ledningsplatser.

Bedömning:

Under året har kontinuitetshantering blivit viktigare och kommunerna har genom hantering av pandemin ökat sin förmåga till lägesrapportering.

Liksom för regionerna har utbildning och övning till viss del fått stå tillbaka under tiden för pandemin. Kunskapen har man ändå fått genom att genomföra aktiviteter i skarpt läge och därmed stärkt sin förmåga i konkreta insatser.

MSB bedömer att trots att många kommuner varit fortsatt belastade av pandemihantering, så har denna lett till att förmågan ökat inom många områden.

Under år 2021 har 464 427 tkr lämnats som bidrag till kommunerna, se tabell 5 i bilaga 1 för fördelning av anslaget. Medlen utgörs till största del (429 237 tkr) av ersättning för uppgifter i enlighet med lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). Ersättningsnivåerna för uppgifter enligt LEH regleras i överenskommelser mellan Sveriges kommuner och regioner (SKR) och MSB¹⁶. Överenskommelserna innehåller också information om hur ersättningen får användas och vilket stöd MSB ska ge och länsstyrelserna bör erbjuda. Under året fick kommunerna även del av sammanlagt 35 190 tkr (41 929 tkr 2020) för ledningsplatsåtgärder.

5.1 Genomförd verksamhet

Kommunerna tilldelas medel för att minska sårbarheten i sin verksamhet och att stärka förmågan att hantera krissituationer i fred och att öka förmåga till civilt försvar. Vilka uppgifter kommunerna ska arbeta med inom krisberedskap och civilt försvar regleras bland annat i överenskommelse om kommunernas arbete med krisberedskap respektive kommunernas arbete med civilt försvar¹⁷.

¹⁶ Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019-2022 (dnr 2018-09779) respektive Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar 2018-2020 (dnr 2018-05681)

¹⁷ MSB 2018-09779 samt MSB 2021-13778

5.1.1 Kommunernas arbete med krisberedskap

Några exempel på genomförda uppgifter avseende kommunernas arbete med krisberedskap är utarbetande av risk-och sårbarhetsanalys (RSA), planering (såsom plan för hantering av extraordinära händelser, styrdokument mm.), geografiskt områdesansvar, utbildnings- och övningsverksamhet och rapportering av lägesbild.

När det gäller RSA har samtliga intervjuade kommuner en framtagen RSA och några är även i gång med arbetet att uppdatera sin RSA. En del kommuner nämner att de har arbetat med kontinuitetshantering som en del i arbetet med sin RSA. I stort har kommunerna tagit fram de planer och styrdokument som de ska göra enligt överenskommelsen. I arbetet med det geografiska områdesansvaret har kommunerna kommit olika långt. En utmaning för flera kommuner har varit att nå ut till näringslivet.

Liksom för regionerna har utbildning och övning till viss del fått stå tillbaka under tiden för pandemin. Kunskapen har man ändå fått genom att genomföra aktiviteter i skarpt läge och därmed stärkt sin förmåga i konkreta insatser istället för genom utbildning och övning. Vad gäller rapportering har kommunerna under hela pandemin lämnat lägesrapporter till länsstyrelsen, vilket gjort att deras förmåga att ge länsstyrelsen en samlad rapport om läget har ökat.

5.1.2 Kommunernas arbete med civilt försvar

Några exempel på genomförda uppgifter i kommunerna avseende civilt försvar är kompetenshöjande insatser gällande totalförsvar, säkerhetsskydd och krigsorganisation och dess bemanning. Kommuner som ligger i eller i anslutning till militärstrategiskt viktiga geografiska områden ska dessutom arbeta med uppgifter som rör ledningsansvar, geografiskt områdesansvar och rapportering.

När det gäller kommunernas arbete med civilt försvar så liknar det regionernas arbete, men här framkommer att kommunerna har kommit olika långt i sitt arbete. Pandemin har försvårat möten, då personalen inte kunnat träffas fysiskt och det har bedömts osäkert att genomföra digitala möten med tanke på vad som avhandlas. Utbildningar gällande totalförsvar har genomförts, men pandemin har påverkat så att flera utbildningar har skjutits upp.

Kommunerna har genomfört eller påbörjat aktiviteter kring planering och analyser för säkerhetsskydd. För att komma vidare i arbetet nämner flera att investeringar i till exempel IT-säkerhet behöver göras. De nämner vidare att dessa investeringar kräver mer resurser och finansiering. Liksom för regionerna har kommunerna arbetat med krigsorganisation och dess bemanning, men detta område har inte kunnat prioriteras under pandemin.

5.1.3 Ledningsplatsåtgärder på lokal nivå

För att ta del av ersättning ansöker kommunen om bidrag hos MSB via länsstyrelsen. Vid beviljad ansökan finansieras halva kostnaden från anslaget och resterande kostnad av kommunen själv.

Under 2021 har 35 190 tkr, (41 929 tkr 2020), betalats ut i bidrag för kommunala ledningsplatser, vilket har lett till en förbättrad förmåga att leda och samverka på lokal nivå för cirka 40 kommunledningar och 30 kommunala räddningstjänster.

Under 2021 har ett projekt för pilotinförande av regionalt säkert nät till ett antal kommunala räddningscentraler startat upp. Pandemin har även inneburit att de kommunala ledningsresurserna har nyttjats i hög grad och personal har utvecklat sin förmåga avseende ett aktivt stabsarbete.

Stödet utgör i huvudsak medel för tekniska investeringar för att utveckla, vidmakthålla eller renovera kommunala ledningsplatser, men det ingår även utbildningar för att kunna nyttja de nya tekniska investeringarna.

6 Medel till regioner

Regionerna tilldelas medel för att minska sårbarheten i sin verksamhet, att stärka förmågan att hantera krissituationer i fred och att öka förmågan till civilt försvar. Bidrag ges också till vissa ledningsplatsåtgärder.

Bedömning:

I stort har regionerna genomfört sina risk- och sårbarhetsanalyser (RSA), men på grund av pandemin har de inte i så stor utsträckning kunnat genomföra de åtgärder som RSA:n föranlett. Planer för hantering av extraordinära händelser finns på plats.

För arbetet med civilt försvar har pandemin försvårat möten, då man inte har kunnat ses fysiskt och inte kunnat ersättas av säkra digitala möten. Aktiviteter kring planering och analyser för säkerhetsskydd har påbörjats men inte implementerats. Regionerna har arbetat med krigsorganisation och dess bemanning, men detta område har inte varit prioriterat under pandemin.

MSB bedömer att många regioners arbete påverkats av hanteringen av pandemin, där vissa aktiviteter som utbildningar och övningar har fått stå tillbaks. Samtidigt har viktiga förmågor i pandemihanteringen, exempelvis lägesbild och rapportering utvecklats.

Under 2021 har 64 075 tkr tilldelats regionerna från anslag 2:4 Krisberedskap, se tabell 6 i bilaga för fördelning av anslaget till regioner. Av dessa avser 61 858 tkr ersättning för uppgifter i enlighet med lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). Ersättningsnivåerna regleras i en överenskommelse mellan MSB och SKR om regionernas arbete med krisberedskap och civilt försvar under perioden 2018-2020¹⁸.

Under året fick regionerna även del av sammanlagt 2 217 tkr som delfinansiering för vissa kostnader för ledningsplatsåtgärder.

6.1 Genomförd verksamhet

Regionerna tilldelas medel för att minska sårbarheten i sin verksamhet och att stärka förmågan att hantera krissituationer i fred och att öka förmåga till civilt försvar. Vilka uppgifter regionerna ska arbeta med inom krisberedskap och civilt försvar regleras bland annat i överenskommelse om regionernas arbete med krisberedskap och civilt försvar¹⁹.

¹⁸ *Överenskommelse om landstingens arbete med krisberedskap och civilt försvar 2019-2022* (MSB 2018-05682)

¹⁹ MSB 2021-13778

6.1.1 Regionernas arbete med krisberedskap

Några exempel på uppgifter inom krisberedskap som regionerna arbetar med är framtagande av risk- och sårbarhetsanalys, plan för hantering av extraordinära händelser, utbildnings- och övningsverksamhet och rapportering av lägesbild.

Av de tio regioner som rapporterat in årlig uppföljning har samtliga angett att verksamhet och åtgärder som genomförts med medel från den statliga ersättningen i hög grad eller ganska hög grad lett till minskad sårbarhet i verksamheterna. Nio av tio regioner som rapporterat anger att medel från den statliga ersättningen i hög grad eller i ganska hög grad lett till att stärka förmågan att hantera extraordinära händelser.

Flera regioner nämner att medlen möjliggör att kunna arbeta med krisberedskap och civilt försvar. Det nämns bland annat att medlen används till kostnader för beredskapssamordnare och liknande, planeringsarbete samt utbildning och övning av regionens olika verksamheter.

6.1.2 Regionernas arbete med civilt försvar

Exempel på uppgifter som regionerna arbetar med inom civilt försvar är kompetenshöjande insatser gällande totalförsvaret, säkerhetsskydd och krigsorganisation med bemanning. Regioner som ligger i eller i anslutning till militärstrategiskt viktiga geografiska områden ska dessutom arbeta med uppgifter som rör ledningsansvar och rapportering.

Av de tio regionerna som rapporterat in bedömer åtta att verksamhet och åtgärder som genomförts med medel från den statliga ersättningen i hög grad eller ganska hög grad bidragit till kompetenshöjning. Två regioner bedömer att det bidragit till kompetenshöjning i ganska liten grad. Det nämns att kompetenshöjande insatser har varit begränsade på grund av pandemin, samtidigt som hantering av pandemin har bidragit till kompetenshöjning.

Nio regioner anger att verksamhet och åtgärder som genomförts med medel från den statliga ersättningen i hög grad eller ganska hög grad bidragit till ökat säkerhetsskydd. Exempelvis nämns att säkerhetsskyddsanalyser och säkerhetsskyddsutbildningar har genomförts samt att Signe-systemet har införts. Åtta av tio regioner anger att verksamhet och åtgärder som genomförts med medel från den statliga ersättningen bidragit i hög eller ganska hög grad till att arbetet med krigsorganisation påbörjats. Flera regioner som angett i ganska liten grad eller inte alls och kopplar svaret till pågående pandemihantering.

Sex regioner bedömer att verksamhet och åtgärder som genomförts med medel från den statliga ersättningen bidragit i hög grad eller ganska hög grad till att arbetet med krigsplacering påbörjats.

Nio regioner anger att verksamhet och åtgärder som genomförts med medel från den statliga ersättningen bidragit till i hög grad eller ganska hög grad till ledningsansvar och rapportering. Flera regioner nämner att frågorna varit i fokus

under pandemin, och kunskaperna kring detta har ökat, även om medlen specifikt inte används för detta.

6.1.3 Ledningsplatsåtgärder på regional nivå

För att ta del av ersättningen för ledningsplatser behöver regionen ansöka hos MSB, och vid beviljad ansökan finansieras halva kostnaden av anslaget och resterande kostnad av regionen själv. Regionen får utöver ekonomiskt bidrag även tekniskt stöd från MSB. Stödet uppgick till 2 217tkr under 2021 jämfört med 5 166 tkr under 2020.

Ett flertal planerade beslut för 2021 har skjutits fram till kommande år på grund av bland annat pandemihanteringen som inneburit att aktörer i vissa fall inte kommit vidare i sin interna beslutsprocess gällande aktuellt ledningsplatsprojekt. Det har även varit svårigheter att planera in fysiska möten som varit nödvändiga för att komma vidare i planeringen för vissa projekt p.g.a. hantering av skyddsvärd information.

Stödet har förbättrat förmågan att leda och samverka på regional nivå för fem regionala ledningsplatser. I vissa projekt utvecklas även förmågan för de lokala ledningsplatserna på respektive sjukhus. Pandemin har inneburit att de regionala ledningsresurserna verkligen har nyttjats och personalen har utvecklat sin förmåga avseende ett aktivt stabsarbete.

7 Frivilliga försvarsorganisationer

Frivilliga försvarsorganisationer ansöker om medel från anslaget för uppdrag inom försvarsupplysning samt rekrytering och utbildning av frivilliga som personalförstärkning till offentliga aktörer. Trots att 2021 präglats av pandemin har organisationerna genomfört en omfattande uppdragsverksamhet och deltagit vid såväl övning som insats.

Bedömning

Trots att 2021 likt 2020 varit ett år som präglats av pandemin har uppdragen genomförts med ungefär motsvarande måluppfyllelse som tidigare. Detta beror sannolikt på stärkt omställningsförmåga hos organisationerna under året. Av uppföljningen framgår också att utbildade resurser och de förmågor som byggs upp med finansiering från anslaget har kommit till nytta vid insatser under samhällsstörningar och vid övning.

Pandemin har under året fortsatt tydliggjort behovet av utbildade frivilliga i arbetet med personalförsörjning inom totalförsvaret. För att de frivilliga förstärkningsresurserna ska kunna tillvaratas på bästa sätt behöver samverkan mellan de frivilliga och de offentliga aktörerna utvecklas och stärkas.

MSB bedömer att de frivilliga försvarsorganisationernas uppdragsverksamhet har en stor bredd, når många människor och är viktig för att stärka samhällets samlade förmåga inom krisberedskapen och totalförsvaret.

De frivilliga försvarsorganisationerna erbjuder kvalitetssäkrade, utbildade och övade förstärkningsresurser till offentliga aktörer. De gör även viktiga insatser för den folkliga förankringen av totalförsvaret och för att stärka försvarsviljan i landet.

Under 2021 har MSB betalat ut 67 759 tkr från anslaget till frivilliga organisationer för uppdrag inom försvarsupplysning samt rekrytering och utbildning av frivilliga. Se fördelningen av medel i bilaga 1 tabell 7.

7.1 Uppdragsersättning

Detta avsnitt bygger på enkätsvar avseende 196 uppdrag där organisationerna lämnat information om varje uppdrags genomförande och måluppfyllelse. Svaren lämnades till MSB i januari 2022.

Grunden för uppdragen är behoven av förmågor hos offentliga aktörer och utveckling som behövs för att stärka den samlade beredskapen. Utöver att utbilda

frivilliga till att förstärka personalförsörjningen på beredskapsområdet och bidra med totalförsvarsupplysning innebär uppdragen också en grund för samarbete mellan de frivilliga försvarsorganisationerna och de offentliga aktörerna.

Bland uppdragen finns åtgärder som är generella för många aktörers behov, såsom utbildning av kriskommunikatörer och stabspersonal. Det finns även specialinriktade utbildningsinsatser, exempelvis bandvagnsförare, räddningshundekipage och kraftnätsövervakning för piloter. Verksamheten genomförs på uppdrag av en mängd olika aktörer, inklusive centrala myndigheter, länsstyrelser, kommuner och regioner.

I enkätvaren om genomförd verksamhet anger organisationerna att man för drygt sex av tio uppdrag nått uppsatta mål i hög eller mycket hög grad. Detta är en förbättring jämfört med 2020 och ungefär i linje med nivån för uppdragen 2019. 18 planerade uppdrag (knappt 10 procent) har inte alls uppnått uppsatta mål. Detta beror huvudsakligen på pandemin, med begränsningar som exempelvis lett till inställda kurser.

Organisationerna anger att 66 uppdrag har kunnat genomföras utan större påverkan från pandemin, medan övriga uppdrag har påverkats på något sätt, särskilt i fråga om förändringar avseende tidplan och projektresurser.

Under 2021 har förmågan att genomföra uppdragsverksamhet digitalt kunnat stärkas genom en satsning på nätbaserat lärande och digitalisering av utbildningar. 11 organisationer har haft ett särskilt uppdrag på detta område och MSB har under året genomfört ett särskilt program för att stötta utvecklingsarbetet.

Nya och förändrade behov har också kunnat mötas. Nya verksamheter och samarbete med nya aktörer fortsätter att växa fram som resultat av organisationernas utvecklingsarbete, bland annat genom pandemihanteringen men även som följd av totalförsvarsutvecklingen.

7.2 Insatser vid samhällsstörningar och övning

Totalt 76 uppdrag avser utbildningar som leder till ökad kompetens som kan användas vid övning eller insats. Den förmåga som utvecklats har för 41 av uppdragen under året används vid en övning och för 28 av uppdragen vid en faktisk händelse. Siffrorna pekar på att övningsverksamheten till stor del har kunnat återupptas under året efter en minskning 2020 med anledning av pandemin, samtidigt som pandemin och andra händelser under 2021 fortsatt har lett till behov att använda förmågorna i skarpt läge.

MSB noterar flera exempel under året där frivilliga försvarsorganisationers uppdragsverksamhet har använts på ett samordnat och integrerat sätt vid övning och insats under samhällsstörningar i nära samarbete med offentliga aktörer.

Ett exempel på en större insats som genomförts under året är vid ett fågelinfluensautbrott under vårvintern 2021. Jordbruksverket ledde och

samordnade åtgärderna för att hantera bland annat ett stort utbrott på en anläggning i Fliseryd, Mönsterås kommun. Insatsen pågick under nästan en månad och totalt deltog ca 150 fältassistenter från Svenska Blå Stjärnan, ett femtontal stabsassistenter från Svenska Lottakåren samt ett 50-tal medlemmar från Frivilliga Automobilkåren. Dessa organisationer bistod insatsen med el, värme, vatten, tält samt transporter. Fältinsatsen genomfördes under vinterförhållanden med stark kyla och pågående pandemi.

Ett exempel på en större övning under 2021 är övningen Matteus 21 som organiserades av Länsstyrelsen i Västmanland under en heldag i september 2021. Det övergripande målet var att öka och fördjupa samarbetet mellan länsstyrelsen och frivilliga försvarsorganisationer samt att på sikt skapa underlag för en regional sambandsplan i ett scenario där det saknas kommunikationsförmåga genom IT, telefoni och Rakel. Bland frivilliga försvarsorganisationer deltog den regionala motor- och transportenheten (MTE) (Frivilliga Automobilkåren, Frivilliga Motorcykelkåren, Sveriges Bilkårers Riksförbund), Frivilliga Flygkåren och Sveriges Civilförsvarsförbund. Därtill deltog personer från Frivilliga resursgruppen (FRG) i fyra av länets kommuner. Sammanlagt deltog 29 organisationer som övade med totalt 84 personer.

Under 2021 har frivilliga även fortsatt att bistå offentliga aktörer med stöd i hanteringen av pandemin. Under året fokuserade insatserna främst på stöd vid vaccinationscentraler. Svenska Röda Korset tecknade en avsiktsförklaring med länsstyrelserna om att finnas på plats med frivilliga vid vaccinationscentraler. Flera andra frivilliga försvarsorganisationer har gett liknande stöd genom samarbete med länsstyrelser, exempelvis Svenska Lottakåren och Sveriges Civilförsvarsförbund. Därtill har en rad organisationers medlemmar varit engagerade i vaccineringsarbetet genom Frivilliga resursgruppen (FRG).

8 Medel till forskning

MSB finansierar behovsriktad forskning som ska vara möjlig att tillämpa i samhället med anslaget.

Bedömning

MSB har nära kontakt med de forskningsprojekt som myndigheten finansierar. Det finns också en etablerad process för att underlätta för forskningsresultaten att komma till nytta i samhället. De uppföljningar och utvärderingar som görs ger en grund för bedömningen av hur kunskapen kommer till nytta, både inom professioner och som underlag för olika typer av policyarbete.

MSB bedömer att projekten bidrar med värdefull kunskap och underlag för den fortsatta utvecklingen inom området samhällsskydd och beredskap.

Samhällsutvecklingen ger hela tiden nya utmaningar som kräver en fortlöpande kunskapsutveckling. Därför inriktar och finansierar MSB forskning inom området samhällsskydd och beredskap.

MSB följer de projekt som finansieras alltifrån att forskningen startar, genom hela forskningsprocessen fram till avslutningen och kommunikationen av forskningsresultat. En central del i MSB:s arbete handlar om att göra resultaten tillgängliga för olika målgrupper för att därmed möjliggöra tillämpning av den forskningsbaserade kunskapen.

8.1 Genomförd verksamhet

MSB har under 2021 slutfört fyra utlysningar av forskningsmedel där forskare vid universitet och högskolor i konkurrens har ansökt om medel. MSB har under 2021 fördelat 108 894 tkr från anslag 2:4 Krisberedskap till 30 olika forskningsutförare. Se tabell 8a.

Den forskning som finansieras ska avse MSB:s hela ansvarsområde. MSB har delat in forskningsverksamheten i fem forskningsområden: Individens och allmänhetens säkerhet, Skydd mot brand, olyckor och farliga ämnen, Kontinuitet och resiliens i samhället, Stärkt krisberedskap och civilt försvar samt Informations- och cybersäkerhet.

Inom nämnda områden återfinns cirka 73 pågående satsningar som finansierats under 2021. En lista över årets avslutade projekt finns i tabell 8b. Nedan ges exempel på satsningar och insatser som genomförts under 2021.

8.1.1 Kommunikation av pandemirelaterad forskning

MSB beslutade under 2020 att finansiera flera pandemirelaterade forskningssatsningar. Resultaten av dessa förhållandevis korta projekt, cirka ett år långa, kommunicerades under 2021 i form av fem digitala webinarier under paraplynamnet ”Debriefing Corona”. Webinarierna nådde ut till ca 600 professionellt verksamma kris- och beredskapshandläggare på flera nivåer i samhället. Innehållet spände över flera aspekter av pandemin, till exempel medianalyser med särskilt fokus på utanförskapsområden, näringslivets förmåga att bidra i krisen samt analyser av olika länders agerande under pandemin.

8.1.2 Simulering av en betalningskris

Ett femårigt forskningsprojekt om kris i betalningssystemen har nyligen avslutats och är ett bra exempel på när forskning kan ge oväntade ringar på vattnet. Projektet, som genomfördes vid Skövde högskola, studerade med hjälp av rollspel och simuleringar de konsekvenser en allvarlig kris i betalningssystemen kan få. Vad händer om det inte går att betala med kort eller swish under en vecka? Vilka konsekvenser får det för livsmedels- och drivmedelsförsörjning?

Projektet har väckt intresse både för att ha lyft fram konsekvenserna av denna typ av kris, men också för det simuleringsverktyg som togs fram. Kanske verktyget kan användas även för andra typer av kriser? Om verktyget ska kunna appliceras på andra scenarion och inom andra sektorer, så behövs en mer generisk modell. Flera kontakter för att undersöka denna möjlighet togs under 2021. MSB avser att tillsammans med forskarna fortsätta undersöka möjligheterna till en utveckling och breddning av simuleringsverktyget.

8.1.3 Forskning om kärnenergiberedskap

MSB har under de senaste fem åren finansierat forskning vars resultat har stärkt utvecklingen inom kärnenergiberedskapen. Ett större projekt om sanering av radioaktiva miljöer har bedrivits vid Lunds universitet. Projektets deltagare har medverkat med sina resultat i MSB:s utbildning inom kärnenergiberedskapen, i olika samverkansgrupper, MSB:s temadagar, andra myndigheters expertgrupper samt i ett EU-seminarium som MSB varit delaktiga i. Delar av resultaten från forskningsprojektet har dessutom införlivats i *Vägledning för sanering efter kärnteknisk olycka* som MSB tillsammans med flera andra myndigheter utarbetar och som kommer att publiceras under 2022.

8.1.4 Hur vi kan genomföra bättre övningar

Under 2021 avslutades forskning vid FOI som handlade om sektorsövergripande övningar. Projektet *Koncept och metoder för stärkt erfarenhetshantering via tvärsektoriella övningar* (KOMET) har bidragit med förståelse hur samverkansövningar kan bedrivas och har bl.a. utarbetat koncept och metoder som stöd för planering, genomförande och värdering av övningar. Projektet har utvecklat planeringsverktyg till stöd för samverkanslösningar, modeller för samverkansförmåga, principer för planering av samverkansövningar samt förslag

till hur kunskap från samverkansövningar kan bidra till ökad förståelse inom svensk krishantering. Insikter, koncept och metoder som utvecklats inom projektet kan därmed nyttjas för att stärka den svenska krisberedskapsförmågan.

9 Fortsatt utveckling av anslagshanteringen

För åren 2016-2019 har Riksrevisionen granskat anslaget effektivitet och en rapport presenterades den 6 april 2021²⁰. Riksrevisionen rekommenderar bland annat att MSB utvecklar uppföljningen av projekten i syfte att få en överblick över deras långsiktiga effekter för samhällets samlade beredskap. Nedan följer information om hur MSB arbetar med bl.a. uppföljning och utvärdering av satsningar med medel från anslag 2:4 Krisberedskap.

Riksrevisionen har även granskat MSB:s forskningsverksamhet som en av fem myndigheter i en fördjupad granskning av statliga myndigheters FoU-verksamhet.²¹ Granskningen presenterades 24 mars 2021 och MSB har under året arbetat vidare med de rekommendationer som Riksrevisionen lämnade.

9.1 Uppföljning och utvärdering

Sedan flera år arbetar MSB med att förbättra beviljandeprocessen och göra besluten mera transparenta och projekten enklare att följa upp. Inför myndigheternas ansökningsomgång inför 2022 utarbetades en ny ansökningsmall med en tolkning av ESV:s verksamhetslogik²² där det tydligare ska framgå hur projektets åtgärder ska leda till effekt genom att ansökan anger resurser, aktiviteter, prestationer samt effekter på kort, medel och lång sikt.

Nytt är även ett antal bedömningskriterier för att tydliggöra utifrån vilka kriterier som expertgranskarna bedömer ansökan, samt en mer samlad dokumentation av bedömningar kopplat till beslut om beviljande eller avslag.

MSB med flera konstaterar att det är svårt att bedöma enskilda åtgärders påverkan på långsiktiga effekter inom samhällets samlade förmåga. Ett steg mot att försöka mäta sådana effekter görs nu genom att införa en ny process för att löpande utvärdera avslutade utvecklingsprojekt hos myndigheter. Under våren 2022 genomförs en uppföljning av alla större projekt som avslutats 2017. Syftet är både att kartlägga faktiska effekter och att utveckla metoder för uppföljning. Om möjligt kommer resultatet att följas upp även hos målgrupperna.

På liknande sätt arbetar MSB redan med forskningsmedlen genom att forskarna själva följer upp alla avslutade projekt genom att besvara frågor kring hur forskningen har nått ut till omvärlden. Även för forskningsmedlen planeras 2022 en bred undersökning/uppföljning av tidigare avslutade projekt, det vill säga att även gå ut till äldre projekt för att få en bild av hur forskningsresultaten används utanför akademien. Ambitionen är att med systematik och efter två till tre år

²⁰ Projektbidrag från anslag 2:4 Krisberedskap – ett styrmedel med utmaningar, RIR 2021:7

²¹ Statliga myndigheters FoU-verksamhet – styrning och processer för kvalitet, relevans och hushållning, RIR 2021:5

²² Verksamhetslogik Vägledning ESV 2016:31, 2016-03-31

återkomma till avslutade projekt och fråga om vad som hänt med forskningsresultaten.

Effektmätning av forskning är svårt eftersom effekterna kan dröja väldigt länge och det är även svårt att isolera forskningens betydelse gentemot andra faktorer. Samma utmaning finns för utvecklingsprojekten. I en studie genomförd av Försvarshögskolan genom dåvarande Crismart²³ konstateras att det inte bara är direkt effekt som är önskvärt. För att få långsiktig effekt krävs även en stabil grund att bygga på. Så länge närhets-, likhets-, och ansvarsprincipen är vägledande för svensk krisberedskap kommer t.ex. samverkan och samordning vara två av de absolut viktigaste medlen för att uppnå hög effektivitet, vilket projekten bidrar till.

9.1.1 Utvärdering av länsstyrelsernas Program för kontinuitet och resiliens

Under 2021 har Försvarshögskolan genomfört en utvärdering av länsstyrelsernas Program för kontinuitet och resiliens (PKR) som till största del finansierats genom anslag 2:4 Krisberedskap under perioden 2018-2020²⁴. Programmet innehöll bland annat projekten *Säkra kommunikationer* och *Tekniska investeringar* som MSB finansierat. Projekten inom programmet redovisas i uppföljning av anslaget 2020.

I utvärderingen konstaterar Försvarshögskolan att PKR genom sin utformning och särskilda struktur skapat förutsättningar för alla länsstyrelser att samtidigt höja lägstnivån gällande förmågan inom civilt försvar under en relativt snäv tidsram. Det hade med stor sannolikhet inte varit möjligt att uppnå om länsstyrelserna hade arbetat var och en för sig.

PKR har bidragit till en mer likvärdig förmågehöjning. Som en viktig lärdom från utvärderingen konstateras att programmet främst utgör ett utvecklingsprogram, men har inte i alla avseenden skapat förutsättningar för att säkerställa implementering och förvaltning i linjeorganisationerna. Länsstyrelserna har olika organisationsstrukturer, vilket skapar utmaningar. Implementering och förvaltning borde därför ha fått en större del, konstaterar Försvarshögskolan.

Försvarshögskolan konstaterar även att förmågemålen för programmet var mycket högt satta och gällde samtliga 21 länsstyrelser. Länsstyrelserna har haft olika förutsättningar för att kunna arbeta mot målen, samt haft olika lång startsträcka i arbetet med informationssäkerhet, säkerhetsskydd, kontinuitet och civilt försvar. För majoriteten av målen krävs ytterligare arbete. Målet att kunna samverka med kvalificerat hemlig information har dock uppfyllts.

²³ FORSKNING/STUDIE Fördjupad uppföljning av anslag 2:4 Krisberedskap
Tema Inriktning och Samordning

²⁴ Som ringar på vattnet, En måluppfyllelseutvärdering av länsstyrelsernas förmågemål inom civilt försvar 2017-2020 & en processutvärdering av länsstyrelsernas program för kontinuitet och resiliens (PKR) 2018-2020, Centrum för totalförsvar och samhällets säkerhet, Försvarshögskolan (MSB 2021-02288)

9.1.2 Utvärdering av TFÖ 2020

Utvärdering av förmåga är en central del av totalförsvarsövningen då en del av dess övergripande mål är att ta fram underlag för vidare utveckling av totalförsvarsförmågan. Övningen har ett systemperspektiv med aktörs-gemensamma mål för vilken kunskap och förmåga som aktörerna behöver ha tillsammans.

Utvärderingen har pågått under hela övningen och även efter att de olika aktiviteterna och avslutades 2022. Utvärderingen av TFÖ 2020 strävar mot en helhetssyn på förutsättningar, planering och genomförande av såväl den övade verksamheten som själva övningen och dess förberedelser. Utvärderingens slutsatser omfattas av sekretess och delas inte i denna rapport.

På uppdrag av Försvarmakten och MSB, genomförde Försvarshögskolan en så kallad formativ processutvärdering av TFÖ 2020. Med utgångspunkt i kriterier som styrning, inriktning, beslutsfattande, arbetsformer, personalresurser, budget, säkerhet, sekretess mm, gjordes en analys av huruvida planeringsprocessen präglats av en gemensam syn och ett gemensamt förhållningssätt om hur arbetet ska bedrivas.

Vidare har fokus för uppdraget varit vad i myndighetssamverkan som har fungerat bra och var det har funnits utmaningar; och om det finns några tydliga utvecklingsområden som bedöms vara avgörande för skapandet av framtida totalförsvarsövningar.

Bilaga 1 Tabeller

Tabellerna utgår från motsvarande tabeller i MSB:s årsredovisning 2021 bilaga 1, med vissa anpassningar. MSB:s medel för utvecklingsprojekt ingår här i tabell 2a *Myndigheter* medan medel som fördelas till SOS Alarm AB och för Aktörsgemensam ledning har flyttats från tabell 2a *Myndigheter* till tabell 2b. *Övriga medel som hanteras/fördelas av MSB.*

Tabell 1. Övergripande fördelning av anslaget mellan aktörer

Belopp i tkr	2021	2020	2019
Centrala myndigheter exkl. MSB	304 507	204 009	222 102
Länsstyrelser	117 030	198 405	196 423
MSB	152 157	170 304	237 130
Kommuner	464 427	465 270	471 898
Regioner	64 075	66 446	68 860
Frivilliga försvarsorganisationer	59 363	57 126	52 651
Forskning	108 894	114 987	104 851
Summa	1 270 452	1 276 547	1 353 915

Tabell 2a. Myndigheter - Fördelning av medel till myndigheter för utvecklingsprojekt

Belopp i tkr	2021	2020	2019
Finansinspektionen	4 349	4 135	3 242
Folkhälsomyndigheten	5 795	2 448	6 215
Fortifikationsverket	7 442		
Försvarets Radioanstalt	68 000	12 500	19 000
Försäkringskassan		130	820
Kustbevakningen	1 093	630	515
Lantmäteriet	125	1 212	1 579
Luftfartsverket	3 253	3 736	1 299
Läkemedelsverket	990		
Migrationsverket	3 197	4 253	3 712
MSB	90 555 ²⁵	89 193	102 151
Polismyndigheten	19 029	28 300	39 267
Post- och Telestyrelsen	32 310	20 280	27 003
Riksgälden	614	18	277
Sjöfartsverket	4 812	1 876	3 382

²⁵ Avser utvecklingsprojekt som bedrivits av MSB. De övningar som MSB arrangerat återfinns i tabell 2b

Skatteverket	7 050	2 705	
SMHI	5 386	5 269	3 620
Socialstyrelsen	2 979	19 262	21 049
Statens Jordbruksverk	3 302	4 019	7 350
Statens Livsmedelsverk	22 567	15 283	14 933
Statens Veterinärmedicinska Anstalt	11 900	7 329	10 681
Säkerhetspolisen	2 459		736
Totalförsvarets forskningsinstitut	6 959	3 052	4 886
Trafikverket	24 188	23 497	32 575
Transportstyrelsen		273	750
Tullverket		500	910
Summa årets bidrag	328 354	249 900	305 952
Slutreglering föregående års bidrag	-8 205	-12 944	-19 601
Summa	320 149	236 956	286 351

Tabell 2b . Övriga medel som hanteras/fördelas av MSB

Belopp i tkr	2021	2020	2019
Aktörsgemensam ledning	49 913	31 246	12 903
Förstärkningsmateriel	35 610	53 345	94 878
Skyddsrum	9 102	11 715	15 936
SOS Alarm AB (regleringsbrev villkor 12)	25 000	25 000	25 000
Övning	16 889	16 052	22 115
Övrig utvecklingsverksamhet			2 050
Summa	136 514	137 358	172 882

Tabell 3. Lista över myndigheters projekt som avslutades 2021.

Projekt	Myndighet
Aggregering av analyser för kritiska punkter inom transportsystemet	Trafikverket
Aktörsgemensamt arbete för stärkt beredskap inom den finansiella sektorn genom hela hotskalan	Finansinspektionen
Anpassning av LFV processer och rutiner för kontinuitet, ATCC (Air Traffic Control Center)	Luftfartsverket
Barents Rescue 2022 Polismyndigheten	Polismyndigheten
Behovsanalys avseende beredskapsgarantier och beredskapslån	Riksgälden
Beredskapshänsyn i samhällsplaneringen	MSB
Beredskapsplanering	MSB

BeVis Bevakningsansvariga myndigheter i samverkan för förbättrad operativ lägesbild	Polismyndigheten
Dricksvattenförsörjning under samhällsstörningar	Livsmedelsverket
Dricksvattenkemikalier	Livsmedelsverket
Drönare vid transport av prover till laboratorium - förstudie för lokal samverkan	Statens veterinärmedicinska anstalt
Egen övning mot målen i TFÖ Luftfartsverket	Luftfartsverket
Egen övning mot målen i TFÖ Socialstyrelsen	Socialstyrelsen
Egen övning mot målen i TFÖ SVA	Statens veterinärmedicinska anstalt
Etablering av operativ säkerhetsfunktion i Sunet	Post- och Telestyrelsen
Etablering av tvåfaktorsinloggning på länsstyrelserna	Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Länsstyrelser och kommuners arbete med klimatanpassning av dricksvattenförsörjningen	Livsmedelsverket
Förberedelser för ett utvecklat robust och säkert kommunikationssystem	Trafikverket
Fördjupad utveckling av Trafikverkets totalförsvarsförmåga med ökat fokus på regional nivå	Trafikverket
Förstudie: Egenskydd och bevakning	Trafikverket
Förstudie: Trafikstyrning under höjd beredskap	Trafikverket
Förstärkning och totalförsvarsanpassning av beredskapsdiagnostik för att kunna verka under störda förhållanden och i samverkan mellan civila och militära aktörer vid höjd beredskap och krig	Livsmedelsverket
Identifiera och hantera informationspåverkan för stadsnät	Post- och Telestyrelsen
Samhällsberedskap vid ökat antal migranter (SÖM-projektet)	Migrationsverket
Implementering av gemensamma grunder för samverkan och ledning	MSB
Informationspåverkan	MSB
Införande av konsekvensbaserade vädervarningar och gemensam påverkansbedömning	SMHI
Konceptutveckling SAMÖ 2023	MSB
Kontinuitetshantera mera	MSB
Kontinuitetshantering	MSB
Kostnadsberäkningsstöd för NIS-leverantörer vid incidenter och störningar	MSB
Krisberedskapsveckan	MSB
Livsmedelsförsörjning	Livsmedelsverket

Medfinansiering av EU Joint Action Strengthened International Health Regulations and Preparedness in EU (JA SHARP)	Folkhälsomyndigheten
Modell för ersättning försörjningsberedskap	MSB
Nationell expert- och analysstöd för förutsättningslös identifiering av hälsofaror i vatten vid kris och höjd beredskap	Livsmedelsverket
Ny grundsyn	MSB
Region Västernorrlands uppbyggnad av totalförsvaret	MSB
Robust väderproduktion i hela hotskalan med fokus på försvarets behov	SMHI
Robusta sjukhuset	MSB
Samlat stöd för systematisk övningsverksamhet	MSB
SGSI och säkerhet: Installation kundportal Installera portalen som testats under 2019	MSB
SGSI och säkerhet: test portabel nod som fungerar vid tillfälliga ledningsplatser	MSB
Strategisk utveckling avseende FFO	MSB
Stärka kommunernas beredskap att hantera objektburen smitta	Folkhälsomyndigheten
Säkra kryptografiska funktioner	Försvarets radioanstalt
Särskild investering för säkra rum	Länsstyrelsen i Stockholms län
TFÖ Folkhälsomyndigheten	Folkhälsomyndigheten
TFÖ Jordbruksverket	Jordbruksverket
TFÖ Livsmedelsverket	Livsmedelsverket
TFÖ Migrationsverket	Migrationsverket
TFÖ Polismyndigheten	Polismyndigheten
TFÖ Socialstyrelsen	Socialstyrelsen
TFÖ Säkerhetspolisen	Säkerhetspolisen
TFÖ Tullverket	Tullverket
Totalförsvarsövning 2020 Länsstyrelsen i Blekinge län	Länsstyrelsen i Blekinge län
Totalförsvarsövning 2020 Länsstyrelsen i Dalarnas län	Länsstyrelsen i Dalarnas län
Totalförsvarsövning 2020 Länsstyrelsen i Gotlands län	Länsstyrelsen i Gotlands län
Totalförsvarsövning 2020 Länsstyrelsen i Gävleborgs län	Länsstyrelsen i Gävleborgs län
Totalförsvarsövning 2020 Länsstyrelsen i Hallands län	Länsstyrelsen i Hallands län
Totalförsvarsövning 2020 Länsstyrelsen i Jämtlands län	Länsstyrelsen i Jämtlands län
Totalförsvarsövning 2020 Länsstyrelsen i Jönköpings län	Länsstyrelsen i Jönköpings län

Totalförsvarsövning 2020 Länsstyrelsen i Kalmar län	Länsstyrelsen i Kalmar län
Totalförsvarsövning 2020 Länsstyrelsen i Norrbottens län	Länsstyrelsen i Norrbottens län
Totalförsvarsövning 2020 Länsstyrelsen i Skåne län	Länsstyrelsen i Skåne län
Totalförsvarsövning 2020 Länsstyrelsen i Södermanlands län	Länsstyrelsen i Södermanlands län
Totalförsvarsövning 2020 Länsstyrelsen i Uppsala län	Länsstyrelsen i Uppsala län
Totalförsvarsövning 2020 Länsstyrelsen i Värmlands län	Länsstyrelsen i Värmlands län
Totalförsvarsövning 2020 Länsstyrelsen i Västerbottens län	Länsstyrelsen i Västerbottens län
Totalförsvarsövning 2020 Länsstyrelsen i Västernorrlands län	Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Totalförsvarsövning 2020 Länsstyrelsen i Västmanlands län	Länsstyrelsen i Västmanlands län
Totalförsvarsövning 2020 Länsstyrelsen i Västra Götalands län	Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Totalförsvarsövning 2020 Länsstyrelsen i Örebro län	Länsstyrelsen i Örebro län
Totalförsvarsövning 2020 Länsstyrelsen i Östergötlands län	Länsstyrelsen i Östergötlands län
Transportsektorns beredskap	Trafikverket
Uppbyggnad av myndighetsgemensam förmåga att möta hybridhot	Jordbruksverket
Utvecklingsprojekt ESA SSA	MSB
Utveckla förmåga som nationell CSIRT	MSB
Utvecklad risk- och sårbarhetsanalys utifrån aggregerad analys, höjd beredskap och transportövergripande syn	Trafikverket
Utveckling av nationella utbildningsmoduler gällande katastrofmedicinsk beredskap inom hälso- och sjukvården	Socialstyrelsen
Webbformulär för stadsnätens lägesrapportering	Post- och Telestyrelsen
Webbkurs Explosiva Hot	MSB
Verktyg för sammanställning av lägesbild	Post- och Telestyrelsen
Vidareutveckling av gemensamma grunder	MSB
WIS-Stärka aktörernas förmåga att sprida/lagra information från WIS på ett korrekt sätt	MSB
Visualisering av referenssprängningar för användning vid brottsutredningar	Polismyndigheten
Ökad motståndskraft hos individen	MSB

Tabell 4. Fördelning av medel till länsstyrelser, belopp i tkr

Belopp i tkr	2021	2020	2019
Länsstyrelsen i Blekinge län	1 975	4 455	5 150
Länsstyrelsen i Dalarnas län	3 295	4 894	4 865
Länsstyrelsen i Gotlands län	4 034	4 686	4 492
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	2 545	5 020	5 130
Länsstyrelsen i Hallands län	2 650	5 400	5 150
Länsstyrelsen i Jämtlands län	2 368	5 525	6 406
Länsstyrelsen i Jönköpings län	3 190	4 545	5 240
Länsstyrelsen i Kalmar län	1 905	4 650	5 020
Länsstyrelsen i Kronobergs län	3 498	7 555	6 955
Länsstyrelsen i Norrbottens län	3 764	6 366	8 167
Länsstyrelsen i Skåne län	6 013	7 430	7 160
Länsstyrelsen i Stockholms Län	4 953	10 486	9 361
Länsstyrelsen i Södermanlands län	2 403	4 984	5 155
Länsstyrelsen i Uppsala län	3 090	41 507	59 616
Länsstyrelsen i Värmlands län	2 282	4 477	5 955
Länsstyrelsen i Västerbottens län	3 198	5 583	6 638
Länsstyrelsen i Västernorrlands län	1 503	2 443	3 565
Länsstyrelsen i Västmanlands län	2 505	4 600	5 050
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	11 196	19 554	15 769
Länsstyrelsen i Örebro län	2 068	3 987	4 435
Länsstyrelsen i Östergötlands län	2 125	4 915	5 150
Summa årets bidrag	70 557	163 060	184 427
Slutreglering föregående års bidrag			-24 415
Länsstyrelsernas ledningsplatser			
Drift	21 756	16 390	17 078
Utveckling	24 717	18 955	19 333
Summa ledningsplatser	46 473	35 345	36 411
Totalt bidrag till länsstyrelserna	117 030	198 405	196 423

Tabell 5. Fördelning av medel till kommuner, belopp i tkr

Belopp i tkr	2021	2020	2019
Ersättning till kommuner enligt LEH	301 912	295 886	289 540
Ersättning till kommuner för civilt försvar	100 000	100 000	100 000

Bidrag abonnemangspris Rakel	27 000	27 000	27 000
Bidrag för kommunal ledning och räddningscentraler	35 190	41 929	54 834
Övriga utbetalningar avseende kommunal ledning och räddningscentraler	325	456	523
Summa bidrag till kommuner	464 427	465 270	471 898

Tabell 6. Fördelning av medel till regioner, belopp i tkr

Belopp i tkr	2021	2020	2019
Ersättning till regioner enligt LEH	31 840	31 263	30 713
Ersättning till regioner för civilt försvar	30 000	30 000	30 000
Bidrag för ledningsplatser	2 217	5 166	8 055
Övriga utbetalningar avseende ledningsplatser	18	17	92
Summa bidrag till regioner	64 075	66 446	68 860

Tabell 7. Fördelning av medel till frivilliga försvarsorganisationer (FFO), belopp i tkr

Belopp i tkr	Utbetalda uppdragsmedel (anslag 2:4)		
	2021	2020	2019
Organisation			
Flygvapenfrivilligas Riksförbund (FVRF)	24	181	62
Frivilliga Automobilkårens Riksförbund (FAK)	9 082	7 339	7 351
Frivilliga Flygkåren (FFK)	5 723	5 281	7 865
Frivilliga Motorcykelkårens Riksförbund (FMCK)	3 406	700	130
Frivilliga Radioorganisationen (FRO)	4 504	1 300	3 000
Försvarets Personaltjänsteförbund (FPF)	190		
Insatsingenjörernas riksförbund (IIR)	305	190	395
Riksförbundet Sveriges Lottakårer (SLK)	5 335	3 863	4 781
Sjövärnskårens Riksförbund (SVK)	2 804	1 649	2 311
Sveriges Bilkårens Riksförbund (Bilkåren)	5 738	5 307	6 017
Svenska Blå Stjärnan (SBS)	5 436	6 180	6 375
Svenska Brukshundklubben (SBK)	3 440	2 148	3 654
Svenska Civilförsvarsförbundet (SCF)	8 038	7 558	9 236
Svenska Fallskärmsförbundet (SFF)	204	123	130
Svenska Försvarsutbildningsförbundet (Försvarsutbildarna)	6 807	4 600	4 575
Svenska Pistolskytteförbundet (SPSF)			
Svenska Röda Korset (SRK)	6 638	6 900	6 787
Svenska Skyttesportförbundet (SvSF)	85	55	130
Summa	67 759	53 373	62 798

Slutreglering av föregående års bidrag	-8 193	-9 235	-10 147
Netto utbetalt till frivilligorganisationerna	59 566	44 138	52 651
Ersättning till FFO med anledning av COVID-19		12 988	
Slutreglering av tidigare års bidrag med anledning av COVID-19	-204		
Bidrag till frivilliga försvarsorganisationer	59 363	57 126	52 651

Tabell 8a. Fördelning av medel till forskningsutförare, belopp i tkr

Belopp i tkr	2021	2020	2019
Atlantic Council of the United States, Inc.	149	149	
Chalmers tekniska högskola AB	2 637	2 302	1 050
FOI - Totalförsvarets forskningsinstitut	14 026	27 116	34 271
FORMAS - Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande	7 000		
Försvarshögskolan	12 088	13 032	6 967
Göteborgs universitet	6 903	8 929	3 255
Harvard T.H Chan School of Public Health			470
Högskolan i Skövde	2 346	3 179	3 348
Ideon AB			1 269
Insamlingsstiftelsen Brandforsk	4 000		
Institutet för framtidsstudier	4 758	4 628	2 245
Institutet för rymdfysik	2 277	4 623	4 906
Karlstads universitet	2 329	1 981	1 877
Kungliga Tekniska Högskolan	6 580	5 480	4 043
Linköpings universitet	11 040	7 366	8 292
Lunds universitet	12 178	11 097	12 936
Malmö universitet	682	1 353	1 264
Mittuniversitetet	4 274	5 020	5 851
NordForsk	2 000	3 000	2 000
RISE Research Institutes of Sweden	1 045	1 225	100
Secana AB	300	173	
Statens geotekniska institut	1 212	1 486	476
Stiftelse Stockholm School of Economics Institute for Research SIR	153		
Stockholm Environment Institute	1 019	1 023	
Stockholms universitet	1 267	1 775	1 848
Styrelsen för Svensk Brandforskning		4 000	3 918
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	1 024	472	1 497
Södersjukhuset AB		150	
Södertörns högskola			231
Tekniska Högskolan i Jönköping AB	90	500	

Umeå universitet	4 454	4 597	3 792
Uppsala universitet	1 393		
US Department of Homeland Security			571
Utrikespolitiska institutet	794	657	348
Winning Innovation i Lund AB	1 971	2 537	1 269
Örebro universitet	2 697	189	362
Övriga		15	
Återbetalning av forskningsbidrag	-768	-3	-2 150
Erhållna bidrag för finansiering av forskning	-3 026	-3 065	-1 452
Summa forskning	108 894	114 987	104 851

Tabell 8b. Forskningssatsningar finansierade av anslaget som avslutats under 2021

Utförare	Projekt
FOI, Totalförsvarets forskningsinstitut	Förmågeparametrar för jämförelse av pandemihantering i olika länder
FOI, Totalförsvarets forskningsinstitut	Russinmask eller panik: hanteringsstrategier i covid 19:s desinformationslandskap
FOI, Totalförsvarets forskningsinstitut	Industriella informations- och styrsystem NCS3
Göteborgs universitet	Transparent informationshantering och samverkan för ökad säkerhet vid transport av farligt gods
Göteborgs universitet	Is IT safe? En studie av den publika diskursen av informationssäkerhet i Sverige
Högskolan i Skövde	Creating Collaborative Resilience Awareness, Analysis and Action for Finance, Food and Fuel Systems in INteractive Games (CCRAAAFFFTING)
Institutet för framtidsstudier	Evaluation support for countering violent extremism on a local level (Huvudfinansiär: NATO SPS)
Institutet för framtidsstudier	Våldsbejakande organisering och antisociala karriärer
Institutet för rymdfysik	Varning för extremt allvarliga solstormar

Jönköping University, Tekniska högskolan	Snabb förmågeutveckling för motståndskraftigt civilt försvar – Fallstudier av hur näringslivets kapaciteter bidrar i corona-krisen
Kungliga Tekniska Högskolan	Robust decisions for managing climate risks in Sweden
Linköpings universitet	Effektiva räddningsinsatser på framtidens skadeplats – första perioden
Linköpings universitet	Resilient Information and Control Systems (RICS) – första perioden
Lunds Tekniska Högskola	Utveckling av simuleringsplattform för storskalig utrymning vid skogsbrand
Lunds Tekniska Högskola	GIS för utvecklad hantering av risk för samhällsstörningar
Lunds universitet	Centre for Critical Infrastructure Protection Research (CenCIP) – första perioden
Lunds universitet	Corona-pandemins kaskadeffekter på lokal och regional nivå med avseende på samhällsviktiga funktioner - Mot ökad motståndskraft
Mittuniversitetet	Hushållsberedskap i samhällsdiskurser och vardagens praktiker
SMHI	Hazard Support - risk based decision support for adaptation to future natural hazards
Stockholm Resilience Center	Comparing performance of wildfire responder networks in Canada and Sweden
Stockholms universitet	Wahhabism i Sverige - nätverk, praktiker och mission
Winning Innovation i Lund	WIN Guard